

RYOMGÅRD REALSKOLES ELEVFORENING

ÅRSSKRIFT 1987

RYOMGÅRD REALSKOLES
ELEVFORENING

ÅRSSKRIFT 1987

RYOMGÅRD REALSKOLES ELEVFORENING

ÅRSSKRIFT 1987

Redaktion:

Hanne Hove-Nielsen og Torben Jensen

Indhold

Side

5	H. E. Stilling: Translokation 1987
8	Afgangsholdene
10	Taler ved translokationen
18	Jens E. Mehlsen: Brdr. Munch
28	K. Basse: Lidt skolehistorie fra 1961 - 1984
34	H. E. Stilling: Kostskolen
37	Fra skolens dagbog
45	In memoriam
51	N. P. Bager: 7 aar, en svunden Tid vi aldrig ser, ...
65	Årsfesten 1987
67	To af jubilæumsholdene 1988
68	Praktiske oplysninger om skolen
72	Regnskab

Elevforeningens bestyrelse ønsker alle medlemmer
EN GLÆDELIG JUL OG ET GODT NYTÅR!

Djurslands Bank A/S har støttet udgivelsen af årsskriftet

Translokation 1987

Tale for afgangseleverne

Skolebestyrer H. E. Stilling sagde bl.a.:

Når jeg står her og ser på jer, kommer jeg til at tænke på Historien om en Moder – I ved – H. C. Andersen: Moderen, der sidder med sit lille, syge barn – hun falder i søvn – bom – loddet på det store bornholmerur falder til gulvet – tiden går i stå – Døden henter barnet – moderen efter. Hun giver alt for at følge barnet – græder sine øjne ud for at komme over søen – og møder til sidst den gamle gravkone ved Dødens drivhus. Hun giver hende det sidste, hun har – sit lange sorte hår, og får den gamle kones grå igen – »Det er da altid noget«, siger den gamle kone – og så kommer moderen ind i Dødens drivhus. Det er en forunderlig verden – træer og blomster imellem hverandre – nogle friske – andre halvsyge – flotte hyacinter i glasklokke – og timian, der dufter så dejligt. Og der var store træer i små pletter – så forkuede og færdige at springe potten – og der var mange steder en lille kedelig blomst i fed jord – dækket og plejet – og mellem alle fandt hun sit eget barn – og hun strakte sine hænder ud over en lille, blå krokus, som stod og hang helt syg til den ene side. Det var hendes barn – hun kendte det – for hun elskede det ... og historien går videre – og til sidst giver Døden hende øjnene igen og lader hende se ned i Livets brønd, hvor hun ser to livsskæbner – en i lykke og til gavn for hele menneskeheden – og en i ulykke og sorg, nød og elendighed. – Et af dem var hendes barn – og hun beder Døden tage det til Gud, for hun ville det kun det bedste, og kunne ikke udholde tanken om, at det skulle blive ulykkeligt.

Lige nu er jeg glad for, at jeg ikke kan se ind i fremtiden – som moderen – se jeres liv, jeres fremtid.

Selv om man ikke er synsk, kan man jo godt lukke øjnene og se syner. – Jeg forestiller mig jer om 25 år – dygtige, kendt for retsindighed – lykkelige hele mennesker med succes, sundhed, børn, oplevelser – måske dukker også billeder op, men dem vil jeg ikke tro på – ikke for jer. I er plantet i store pletter – vi har forkultiveret jer i et lunt hjørne af drivhuset med passende vand og god gødning – og det ved enhver, der dyrker: Det er det bedste middel mod alt ondt.

I skal ud af drivhuset nu – ud i en verden fuld af elendighed, af små mennesker, ufred, fordomme, snæversyn – men også en verden fuld af glæde, lykke og engagement. Vi – jeres forældre og lærere – har givet alt, hvad vi kunne til jer – I er sikrede mod det onde – vi stoler på, at I vokser igennem og kommer i blomst.

Jeg kommer til at tænke på en helt anden forfatter – Sandemose – I ved, ham, der har skrevet janteloven – den med: Du skal ikke tro, du er noget – du skal ikke tro, du kan lære os noget, og du skal slet ikke tro, du kan blive til noget.

Sådan skal det ikke være – du skal ikke tro på det. Du skal vide, at du er noget – du skal være glad og stolt over dig selv – du skal elske dig selv – manglende selvtillid og for megen beske-

De gamle klokker ringer til translokation

denhed du'r ikke – du skal ærligt sige til dig selv: Jeg ved, hvad jeg vil – jeg kan det – jeg gør det – for jeg du'r.

Misforstå ikke og tro det er en opfordring til at være selvtilfreds – selvtilstrækkelig. Du skal arbejde med dig selv – ærligt og møjsommeligt, og frem for alt skal du hele tiden gøre det på en sådan måde, at du kan være dig selv bekendt – men dit udgangspunkt skal altså være: Jeg du'r (Vi ved, du gør det, og vi kan li' dig, og det vil vi gerne have lov til at blive ved med – så skuf os ikke).

For at blive et helt menneske – for at leve op til vores forventninger – er der en anden ufravigelig regel, der skal huskes – altid – hele tiden! *Måske har de andre ret* – mød ikke de andre med en sikkerhed om, at du kender sandheden – at du har løsningen på problemet – hør ikke på dem samtidigt med, at du opbygger en sikker strategi for, hvordan du skal jorde dem og deres meninger – lyt – måske har de også ret! Der kan findes et resultat, alle kan leve med – det hedder demokrati, når man lever op til det.

Misforstå heller ikke det, så du bare sælger ud af dig selv – så dit demokrati og din tolerance bare viser sig at være vattethed og slaphed – stå fast når det er nødvendigt – og stå så til gengæld rigtigt fast!

Kan du være dig selv bekendt og stå ved det, du gør og gøre det ærligt og demokratisk og leve op til, at du du'r og er noget, så er det dit liv, der bliver som moderens syn i Livets brønd – det som varmede hendes hjerte og var lykke.

Jeg kommer til at tænke på H. C. Andersen igen: Holehoi, her kommer jeg! – Klodshans – I husker historien med de tre brødre, der ville giftes med prinsessen. Holehoi, her kommer jeg, råbte Klodshans, og så fik han prinsessen og det halve kongerige og smat! – så plaskede han pludder i ansigtet på oldermanden – det var fint gjort, sagde kongedatteren, det kunne jeg ikke ha' gjort! – men jeg skal nok lære det! for se, hun var pænt, og ordentligt opdraget, og gjorde kun, hvad andre sagde, hun skulle – og det er nok ikke den bedste og mest kreative måde at leve på. – Held og lykke.

9. og 10. klasser juni 1987

9. a klasse:

Kis Bødker, Ryomgård. Solveig Ahrens, Års*. Allan Bjerre, Grenå*. Marianne Brøsted, Nimtofte. Niels Jacob Buch, Nimtofte. Claus la Cour, Mørke. Helene Græbild, Hornslet. Carina Hansen, Beder. Mark Jensen, Rønde. Kenneth Jensen, Pindstrup*. Troels Kjær, Christianshåb*. Merete Schack Pedersen, Bendstrup. Mette Pedersen, Ryomgård*. Sanne Veng, Kjellerup.

9. b klasse:

Leif Ladefoged, Mesballe. Ann Bendix, Ryomgård*. Lars Friis, Allev*. Pernille Fuglsang, Ryomgård*. Jette Hansen, Hedeskov*. Benny Højholt, Pindstrup. Hanne Nybro Jensen, Ryomgård*. Tøm Rørvig Jensen, Fjellerup*. Niels Kirkegaard Olesen, Auning. Tine Lundby, Thorsager*. Thomas Vejlbj Mortensen, Hornslet*. Heidi Schlüter, Hornslet*. Trine Theilmann, Pindstrup*. Signe Frandsen, Stenvad. Ulla Pia Dalgaard, Ebeltoft*. Gitte Poder, Fjellerup*. Line Møller, København S*.

10. klasse:

Birthe Søllingvraa, Nimtofte. Majbritt Andersen, Auning. Helle Andreasen, Mørke. Bjarne Barbré, Hornslet. Lene Kejser Christensen, Grenå. Michael Brøgger Hansen, Grenå. Kenneth E. Jensen, Hedensted. Lars Ove Jensen, Horsens. Per Kristensen, Allev. Jannik Madsen, Århus V. Betina Nielsen, Hvilsager. Annette Noer, Århus C. Lisbeth Pedersen, Ryomgård. Allis Thomsen, Hornslet. Birgitte Winther, Grenå. Mette Winther, Ryomgård. Uffe Ørum, Hornslet.

De med * mærkede elever fortsatte i 10. klasse.

Programmet for translokation og årsfest så sådan ud i år

Kl. 13.00: Vi mødes i skolegården – Fotografering på Den Store Trappe.

Kl. 13.30: Der ringes til afslutning i Teateret på Bakken.

»De rejste en Skole«

Skolebestyrer H. E. Stilling: Overrækkelse af prøvebeviser.

»I livets Aftensvale«

Elevrådsformand, Frederik Mark Jensen: På elevernes vegne.

Elevmor, Bodil Jensen: Som forældrene oplevede det.

»Nu er der stille i Skolen«

Skolebestyrer H. E. Stilling: Legater og flidspræmier.

Overlærer Agnete Pedersen: Til skolepatruljen.

Bestyrelsesformand, Frederik Jensen: Ord til afsked.

»Danmark nu blunder den lyse Nat«

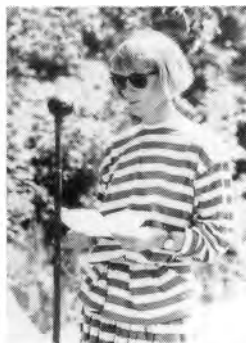
Elevforeningsformand, Jens Daugård: Fra »de gamle elever«.

Kl. 14.30: Let anretning på Møllebakken.

Kl. 17.00: Elevforeningsgeneralforsamling.

Kl. 18.00: Elevforeningsårsmødefestmiddag i Salen.

Talerne: Frederik Mark Jensen, Bodil Jensen og Frederik Jensen

Tale af elevrådets formand, Frederik Mark Jensen

I min egenskab af elevrådsformand står jeg så på denne talerstol og skål sige et par ord på elevernes vegne. 10 år har det taget at komme helt herop, og det er ikke, fordi bakken har været rodet, men fordi mange af mine klassekammerater og jeg startede her på stedet hin sommerdag i 1977 i børnehaveklassen. Der er altså gået 10 år siden, og jeg må ærligt indrømme, at det er en smule svært at skære 10 år eller 87.600 timer ned til en tale på 5 minutter. Jeg har i samråd med et par af mine klassekammerater tænkt på, om det ikke ville være meget bedre at lave en sang. Det kunne være en lidt omformuleret version af Jodle Birges: Mine gamle bukser. Vores sang skulle så selvfølgelig hedde: Vores gamle skole. Men I kan være ganske rolige, for jeg begynder ikke at synge et tårepersende Realskolepotpourri – og det er ikke, fordi sangen ikke kan blive indspillet – vi har nemlig fået mange tilbud fra bl.a. giro 413's hjælpefond, dog ikke fra jubilæumsfonden, men vi har valgt at sige nej tak, da vi i biologi har lært, at man skal værne om naturen – det er så hermed gjort.

Da sangen var droppet, begyndte jeg at fundere over, hvad det første, jeg kunne huske fra Ryomgård Realskole egentlig var. Jeg kunne ikke komme længere tilbage end vinteren 1977/78, det var dengang, vi gik nogle stykker i børnehaveklassen, som fru Andersen stadig kunne se ned på. Vi havde lige spist frokost, og så skulle der selvfølgelig fejes. Jeg husker ikke præcist, hvad der lå til grund for min handling, men der skete altså det, at jeg kom til at feje fru Andersen i hovedet. *Det* kostede mig min første tur uden for døren – uden overtøj, og jeg vil forsikre jer for, at det både var hvidt og koldt derude. Den dag lovede jeg mig selv, at jeg aldrig ville være gadefejter. Næsten 10 år senere her i 1987 til vores sidste skoledag havde vi alle lærerne til morgenkaffe i gymnastiksalen. Ved den lejlighed tog jeg mig en lille jitterbug med fru Stilling. Så måtte fru Andersen igen til at hæve pegefingern og bebude: »Du var sandelig roligere i børnehaveklassen, Mark«. – Og jeg som gik og troede, jeg var slem i børnehaveklassen – ja, man bliver sommetider overrasket.

Jeg kunne blive ved med at fortælle om pudsigte episoder, som dengang vi nogle stykker – en torsdag – til morgensang –

ikke kunne finde Kim Larsens: Blip – båt og Gud hvor går det godt – i den grønne Ryomsangbog. Vi erfarede dog, at det bare var et lille rockorkester, der udfoldede deres musiske talenter på scenen, og at vi forøvrigt gerne måtte synge med, hvis vi kendte teksten. – Og så er vi henne ved det, jeg egentlig har lovet mig selv ikke at snakke så meget om – *traditioner*. Jeg ved nemlig af erfaring fra så mange andre år, at traditioner bliver der talt meget om ved translokationer. Jeg vil nøjes med at slå fast, at det er glædeligt, traditioner også kan fornys og forbedres i takt med udviklingen uden for skolen – i samfundet, som det jo hedder med et finere ord.

Jeg vil gerne på kammeraters og egne vegne sige tak for vores tid her på skolen. Vi er færdige – vi må videre til næste arbejde, men jeg tror ikke, mange af os elever vil glemme Ryomgård Realskole. Ligesom jeg heller ikke tror, at Ryomgård Realskole vil glemme os, efter alt det vi har oplevet sammen i tidens løb.

Alle vi elever, der skal ud af skolen i dag, er enige, når takken gælder lærere, skolebestyrere, forældre og medelever. Det har været nogle dejlige år, og det er vel ikke til at komme udenom, at vi har haft det godt på skolen.

Nogle af årets dimittender

Sluttelig vil jeg sige jer, der er tilbage – elever, lærere, skolebestyrer og elevråd: *Husk på – arbejde er det bedste tidsforløb.*

Tale af Bodil Jensen

Skolen har haft et problem i år, »man« har, som traditionen byder, ikke nogen jubilar, der samtidig er forælder til et barn i en af afgangsklasserne, til at holde tale. Jeg er blevet stand-in, selv om jeg ikke er rigtig jubilar, men jeg har en søn, der har 10-års jubilæum på skolen i dag, og jeg selv har 10-års jubilæum som forælder her på stedet.

Jeg må sige, at det er en dag, hvor jeg føler glæde – glæde fordi jeg valgte denne skole for 10 år siden. I de 10 år har jeg haft et barn, der er gået glad i skole. Ikke p.g.a. én bestemt god lærer, eller én bestemt god skolebestyrer, eller én bestemt god kammerat – men af den simple grund, at han har følt sig tryk her på skolen – med skolen som helhed.

Jeg som forælder har også følt mig tryk, fordi jeg har haft mulighed for at sende mit barn til en lille skole, hvor en af de vigtigste ting for mig har været, at jeg følte, at jeg var velkommen, at lærerne gad tage sig af, hvis jeg følte, at der var et eller andet problem, og hvor jeg følte et enormt frugtbart samarbejde mellem forældrene i klassen. Da vores børn var yngre og havde brug for det, kendte vi forældre hinanden – faktisk utroligt godt. Vi var også trykke ved hinanden, vi kom meget her på skolen, og vi var velkomne. Vi arrangerede sammenkomster og udflugter – ikke kun for vores ungers skyld, men faktisk også, fordi vi syntes, vi havde det hyggeligt i hinandens selskab sammen med vores børn og deres lærere. Måske har vi været heldige, at vores børn har fungeret så godt sammen og respekteret hinanden trods forskelligheder – for *det* har de virkelig!

Det er som sagt ikke én bestemt persons indflydelse, der har skabt harmonien, for vores børn har haft 5 forskellige klasselærere, hvad vi forældre selvfølgelig har brokket os enormt over, lige som vi brokkede os enormt, da vores børn skulle deles, fordi de havde fået vokseværk og var blevet for mange. – Ja, der har faktisk været mange ting, vi har fundet på at brokke os over i årenes løb, men det pudsige er, at medens vi forældre har væ-

ret enige om at brokke os, når lejligheden bød sig, så har ungerne været enige om at trives, de har ikke mærket det, de har i alle tilfælde ikke ladet sig mærke med det.

Jeg har lovet mig selv ikke at blive rørstrømsk, men jeg er faktisk meget rørt i dag. – Dette er så slut på en epoke, der har været god, det vil jeg gerne udtrykke min taknemmelighed for.

Tale af bestyrelsens formand, Frederik Jensen

I digtsamlingen »Under vejr med mig selv« fra 1956 har Klaus Rifbjerg digtet om sin skoletid. Digtets titel er naturligt nok »Skole« og lyder således:

Den galoperende hjertefryds tilintetgørelse
er over os.
Boblende af glæde
syder vi væk over bordene
medens frk. Adda Døørmuus,
Færøernes fersken
talentløst søger at skjule det faktum
at hun har slaaet en prut.
Tyrannens selvpaaførte fald!

Underskole
med millioner æggemadders duft.
Dagens fadervor er formanende
led os ikke i fristelse betyder lidet
det daglige brød alt
og fra madpakkens knitrede folder
stiger gedulgt æggebrødet's tredobbeltsol.

Vi gaar i gaarden hele dagen
og tisser på tjærede vægge
som smaa mænd.
Hvis vi ikke faar lov
tisser vi i bukserne
som smaa drenge.

Gode dage hvor vi suger ord
haps, ind i munden som sorte saltpastiller
klistrer dem sammen til mønstre
og læser.
Og græder tit
med hulk der kan vare flere timer
efter at man er holdt op.

I frikvarteret
slaar vi hinanden
og vælter
og blir snavsede
og faar lussinger
af læreren til sidst
oven i købet.

Saa gaar vi hjem
og lader uhøfligt lærdommen
i demokratiske rumpedaskere
hoppe i takt
med vores ender.

Karen Rasmussen, Agnete Pedersen (fru A.V.) og H. E. Stilling synger for

Nu har bestyrelsen aldrig fået klager over, at nogle af jeres lærere har pruttet i timerne, og jeg tror heller ikke, at nogle af jer har tisset på væggene i skolegården, for så havde Nebel jo nok været der med det samme.

Men digtet fortæller os noget om, at hvis nogen vil undertrykke og opkaste sig til tyrann, ja, så falder de på et eller andet tidspunkt af sig selv.

Digtet fortæller os også om de indtryk, der huskes, om det at skifte fra barn til næsten voksen, samtidigt med at grundlaget for fremtiden skal lægges.

Jeres erindringer og minder fra skoletiden vil formentlig være andre end dem, Klaus Rifbjerg husker, men hvem ved, en dag er der måske én af jer, der udgiver en digtsamling om jeres skoletid her på Ryomgård Realskole.

I forlader os nu med jeres drømme, ønsker og håb om og for fremtiden, og vi ved, at vi kan være jer bekendt, og vi ved, at skolens lærere og ledelse kan være deres gerning bekendt.

Sammen med jer forlader jeres forældre også skolen – nogle kommer dog igen med yngre årgange, men til forældrekrædsen bag disse afgangsklasser kan bestyrelsen sige tak for veludført gerning og engagement, medleven og deltagelse i livet på skolen.

Det har været jeres demokratiske ret at deltage, og mange har gjort dette med stor flid og energi op igennem årene, – ja, nogle har endog deltaget aktivt med underskriftsindsamling, hvis der skulle gøres opmærksom på et eller andet.

Dette vidner jo om, at alle forhold har haft jeres store opmærksomhed og interesse.

Til de gamle elever, som er her i dag for at fejre et jubilæum, ønsker vi velkommen tilbage. Der er senere på dagen lejlighed til at være sammen, men vi er meget glade for at se jer, fordi I er en del af skolen.

Til eleverne:

Til lykke og de bedste ønsker for fremtiden.

Til forældrene:

Tak for det I har givet skolen gennem jeres medleven.

Til gamle elever:

Tak fordi I kom – og de bedste ønsker om en god og festlig dag.

Til lærere, skolebestyrer og øvrigt personale:

Tak for dygtigt og veludført arbejde i det forløbne år.

Brdr. Munch

Af Jens E. Mehlsen

I Ryomgård Realskoles årsskrifter opridses skolens historie igen og igen. 75-året bør ikke være nogen undtagelse, omend det forsøges under en lidt anden synsvinkel.

Lidt historie, generelt

Ved århundredskiftet var en folkeskole to ting: lærdom og disciplin. Alt i en skoles indhold kunne forklares ud fra disse to begreber, og ikke en dag kunne tænkes hengå uden anvendelse af begge, på en facon, der stort set er utænkelig i dag. Lærdom var karakteriseret af en udenadslære i forskellige fag, og disciplinen var et for tiden uundværligt appendiks dels til denne udenadslære dels til opdragelsesfunktionen som sådan.

De disciplinære forhold var næsten uregulerede. Kun en enkelt lov (endda fra 1814) omtalte lærernes afstraffelsesret over for børn således:

»Børn under 10 år måtte straffes med ris og større børn med en tynd tamp uden knuder«.

Ikke et ord om afstraffelseskriteriet, og det var intet fremskridt, da man i en lov fra 1860 bestemte, at lærerne fremover i stedet måtte benytte spanskør.

Mange lærere havde i deres gerning herved en god mulighed for at afreagere eller få afløb for uæstetiske tilbøjeligheder. An-

dre fulgte blot en linie af forlængst knæsatte principper og atter andre var overbeviste om pryglens nødvendighed for tilegnelse af kundskaber og gode manerer. Men en kendsgerning var det, at umådelig mange, især drengebørn, led overlast. Den situation er ofte beskrevet, hvor eleven/(disciplen) måtte rejse sig fra sin plads og i alles påsyn bukke sig ned, hvorefter læreren med stor kraft lader spanskroret lyne mod hans bagdel, igen og igen, medens ungen skrider af smerte. Afstraffelsen var fuldkommen, når smerten var uudholdelig og ydmygelsen foran kammeraterne optimal.

Der var ikke ret mange folkeskolelærere, der dengang kunne finde på at behandle børnene anstændigt. En lærer ved navn R. B. Nielsen var imidlertid en af de få. På et skolemøde i København i 1905 udtalte han offentligt disse revolutionerende ord: »I den skole, hvor jeg underviser, er prygl afskaffet, og jeg påstår, at disciplinen ikke derved er blevet dårligere, tværtimod bedre, og tillige tror jeg, at jeg derved er blevet en dygtigere lærer, idet jeg tvinges til at være mere interessant i min undervisning, til nøjere at studere det enkelte barns karakterer og til selv at udvise en mere bestemt optræden.«

Det var rene ord for pengene og endda sagt i et forum, hvor traditionelle og konservative skolefolk var repræsenterede i hobe-tal. Tankerne om en anstændig behandling af børn havde imidlertid luret også hos andre, især hos de lærere, hvis hjerte var for godt til, at volden kunne få overtaget, og som tillige kunne magte deres skolegerning foruden.

I 1912 var der en privat Realskole i Randers, hvis bestyrer hr. Christensen-Dalsgård tog sig den frihed i fem artikler i Randers Dagblad (september 1912) at belære sine medmennesker om folkeskolens lærere. En artikelserie, der uden omsvøb lagde fakta på bordet om revselsesrettens praktiske anvendelse. Han indledte sin serie diplomatisk ved omtale af lærerlønningerne, der »ikke måtte være for høje, thi bedre levebrød, desto flere lærere. Dette er slemt, thi om nogen sinde så gælder det her, at det er lysten, der skal drive værket«. En forherligelse der var nødvendig af hensyn til tidens agtelse for lærergerningen, men kort efter fulgt af, at nogen lønmæssig forbedring måske kunne ske. Lærerlønningerne var i sandhed kummerlige. Fårup Skole søgte således en underlærer netop på denne tid og averterede med »800,00 kr. årligt, bolig for ugift, 20 kr. ekstra for afsavn

af have, og anordningsmæssig brændsel«. Lærerne var idealister, men ofte splittede i sind og gerning, idet de ønskede at vie livet til forkyndelse om kundskaber, men de kunne knap eksistere og skulle samtidig opretholde et image udadtil om lærdom, sirlighed, pertentlighed og gråt jakkesæt.

Skolebestyrer Christensen-Dalsgård var en foregangsmand, ganske som lærer R. B. Nielsen. Han havde et standpunkt, der var anderledes, ligefrem revolutionært, og han formåede at argumentere fornuftsmæssigt for det, både offentligt og privat. Han udtrykte bl.a.: »Den, der påstår, at det er råt (tidens udtryk for det uacceptable og uciviliserede) at prygle et andet (voksent) menneske, *må* mene, at det er tidobbelt råt at prygle et værgeløst barn. Børn trænger til kærlighed... men råhed avler råhed...! at opdrage et barn er at føre det opad, fremad i det gode, men med brutal vold kan man kun føre et barn nedad«. Christensen-Dalsgård gik endda såvidt at påstå, »at det var mageligere for læreren at give en dreng et drag prygl end at hjælpe ham åndeligt tilrette, når drengens sind løb i »fidivav« for ham«. Dette magelighedssynspunkt blev stærkt angrebet. Naturligt nok, sandheden var jo ilde hørt, men Christensen-Dalsgård ramte plet. Når læreren slog, var det for hans egen skyld eller rettere for hans egen utilstrækkeligheds skyld. Løsningen var, at prygl skulle afskaffes. Prygl skulle erstattes med opdragelse, og opdragelse havde sin rod i kærlighed og forståelse. Læreren skulle ikke længere være en marionet for en given proces som lønmodtageren ved samlebandet. Han skulle løsrive sig og forme sig individuelt efter elevens behov – inden for visse rammer! Og her kommer så den private realskole ind! Thi folkeskolen var baseret på tvang, og den opretholdtes gennem »stærkt omstridte tugtmidler, der stammede fra torturens dage«. Skoletvangen i folkeskolen kunne ophæves ved at lade skolepenge følge barnet.

Dette var kradse sager! Enhver kunne jo se, at realskolebestyrer Christensen-Dalsgård brugte avispolemik til at mele egen kage. Han ville jo blot have gratis reklame, og da private realskoler tillige var udtryk for en vis bonert borgerlighed, al den stund man betalte skolepenge, var der ikke langt til den sønderlemmende kritik om egen fordel, der i det hele var ganske usaglig. Men Christensen-Dalsgård fik mange tilhængere, deriblandt lærer Axel Munch fra Århus Private Realskole.

Familien Munch

I slutningen af det 18. århundrede kom familien Munchs ældste, kendte medlem fra Tyskland til Danmark som soldat i de Holstenske tropper. Han blev hængende i Ebeltøft, hvor han giftede sig. Hans søn, Søren Munch, blev købmand i Ebeltøft, og barnebarnet Chr. Munch forpagter af øen Hjelm. Dennes søn, Chr. Munch, blev lærer i Nr. Vinge i 1870 og med sin anden hustru Christine fik de bl.a. børnene Axel og Erik Munch.

Axel Munch tog lærereksamen fra Gedved Seminarium i 1908 og blev herefter lærer på bl.a. Århus Private Realskole. Han havde gjort sig mange tanker om, hvordan undervisning bedst praktiseredes og kombineredes med opdragelse, og disse tanker diskuterede han med sin samtidige på Århus Private Realskole, Holden Dahl. Begge var enige om, at lærergerningen i den nuværende form skulle revideres, men det kneb dem at komme igennem med deres ideer på den nuværende arbejdsplads i Århus.

En af dem, muligvis Holden Dahl, igennem sin far, læderhandler Carl Dahl, Middelfart, der interesserede sig meget for skoleforhold, havde hørt, at visse kredse af befolkningen i Ry-omgård havde forsøgt at få etableret en privat realskole i byen, men at forsøget var strandet.

De to unge lærere spurgte sig selv, om ikke de skulle tage tråden op sammen med en kollega, Hakon Kirkegård. De var alle meget opsatte på ideen og arbejdede ihærdigt på dens gennemførelse. En del af grundlaget for arbejdet skulle være gennemførelsen af deres ideer om, hvad lærergerningen skulle indeholde, og hvordan den skulle udøves.

Erik Munch var Axel Munchs lillebror og født i 1891. I 1908 fik han præliminæreksamen med ikke særligt gode karakterer. Herefter begyndte han som trafikelev på Stenlille station på Sjælland til en løn af 15 kr. om måneden. Han kunne imidlertid ikke få det til at løbe rundt, da han skulle betale kr. 35,00 om måneden for kost og logi. Han opgav dog ikke »karrieren«, og efter få vikariater andre steder, kom han til Skagen station i 1910, hvor han håbede på fastansættelse. Så let gik det dog ikke, og han måtte rejse hjem til sin mor, hvor han gik rundt og hang med næbbet et stykke tid. Moderen klagede sin nød til storebror Axel, der inviterede Erik til Århus. Erik tog imod tilbuddet og stiftede nu bekendtskab med skolelærergerningen,

Musikken indtog en fremtrædende plads i Hjørring. Her fra venstre seminaristeleverne: Dagmar Weiner Petersen (fru Munch), Gundelach, Marius Dynesen, Erik Munch, Torvald Rasmussen og Rasmus Mortensen.

idet broderen gav ham lov til at vikariere som sådan. Erik bestemte sig nu for at læse til lærer, men måtte efter den tids regler først have et præparand-år som underviser knyttet til en uddannet lærer. Det lykkedes ham i Oksbøl, hvor en bekendt antog ham, men forældrene til skolebørnene klagede over den 20-årige vikars strengthed. Det lykkedes ham dog at finde en anden tilsvarende stilling, og i 1912 kunne han søge optagelse på Ranum Seminarium – men fik afslag efter foretagen optagelsesprøve.

Eet år senere søgte han igen, denne gang på Hjørring Seminarium og blev optaget. Her læste han bl.a. sammen med tre senere lærere på Ryomgård Realskole: Marius Dynesen, Niels Sæderup og Anna Dagmar Weiner Petersen.

1915-17 var E. Munch soldat, og den 14/8 1917 tiltrådte han sin nye stilling som skolelærer hos storebror Axel på dennes knap 5 år gamle realskole i Ryomgård.

Det pædagogiske

Axel Munch ville som sagt ikke drive skole efter det da kendte

traditionelle mønster. Han havde fundet ud af, at man i mange situationer – måske alle – kunne nå længere med eleverne ved at følge de Christensen-Dalsgårdske synspunkter. De stemte overens med hans egne, og han arbejdede videre med dem.

Man skulle som lærer knytte eleverne til sig, vinde dem for sig, og midlet skulle være respekt og kærlighed. Eleverne skulle respekteres af læreren og omvendt. Derved ville der opstå et gensidigt sympatiforhold. Kunne man nå så vidt, ville eleven af sig selv (naturens orden) søge at opfylde sin del af sympatiforholdet for at det ikke skulle gå til grunde: Opføre sig godt og efter evne anstrenge sig i det boglige. Resultatet ville vise sig i, at eleven ville blive glad for sin skoletid, både mens den foregik og senere, når der kunne ses tilbage på den. Læreren ville på sin side se indhold i og mening med sin gerning.

På baggrund heraf tonede en efter tiden revolutionerende, praktisk-pædagogisk gennemført holdning frem. Axel Munch lod det ikke blive ved ord, han førte dem ud i livet.

Den mellem lærer og elev udviklede gensidige sympati, skulle igennem årene helst udvikle sig til venskab, mente Axel Munch. Herved ville forholdet være vanskeligere at slå i stykker, og de lejlighedsvis konfrontationer, der eventuelt kunne opstå, ville prelle af og hurtigt glemmes.

Mens lærer og elev i traditionel version havde modsat rettede interesser, i hvert fald i lærergerningens praktiske udøvelse, og derfor modarbejde hinanden, så skulle interesserne nu samstemmes, så samarbejdet blev kendemærket. Og det var lærerens opgave at etablere samarbejdet. »Vis Jeres kunst som lærere«, sagde A. Munch engang, da nogle lærere klagede over en elev. »Det er ingen kunst at lære den dygtige elev noget. Det kan han for en stor del besørge selv. Nej, – lær den tunge elev; få den halte til at gå, den døve til at høre og den blinde til at se, – så er I lærere«.

For at gøre stoffet interessant for eleven, krævedes altså en del af læreren. Men uden værktøj dueede det ikke, og bestræbelserne var mange for at skaffe naturhistorisk samling, geografisk kort, illustrationsmateriale iøvrigt og store tydelige tavler. Ingen af delene var noget selvfølgeligt på den tid, tværtimod.

Embedsmandssystemet skulle hjælpe til med at passe på de dyrt erhvervede undervisningseffekter, så de holdt længst muligt. Men embedsmandssystemet havde også den funktion at

knytte eleven til skolen og give eleven et ansvar. Et ansvar som man respekterede ham for, når han levede op til det, og derfor fik knyttet yderligere bånd lærer og elev imellem. At ikke alle kunne blive embedsmænd, kan en eftertid kun beklage, idet denne stands eksistens nødvendigvis måtte have sin modpol i en tung ende, der altså ikke kunne blive embedsmænd, men det var underordnet for Axel Munch, fordi embedsstanden kun var en brik i hele hans pædagogiske livssyn.

Af embedsmænd var der oprindelig 12, men antallet sattes ned med årene, så der til sidst kun var ringeduks og sekretær tilbage. Også disse to er i dag endeligt afskaffede.

Fra skolens årsberetninger skinner Axel Munchs pædagogiske holdninger igennem. Vendinger som eksempelvis i årsberetningen fra 1917, hvor »skolen takker børnene for de venlige følelser, de stedse har næret for den«, og i 1919, hvor »skolen takker eleverne, både de nuværende og de gamle for godt kammeratskab og sammenhold«, er hyppigt anvendt og suppleret på forskellig vis.

Men ordene havde vægt, fordi de havde værdier bag sig. Axel Munch viste sig at kunne leve op til den proklamation, som han offentliggjorde i 1912, da han søgte børn til sin skole: »...livet kræver andet end kunskaber og færdigheder. Udvikling af barnets karakter får større betydning for det i livets ubønhørlige skole end døde kundskaber og færdigheder. Det er vor hensigt at arbejde med det for øje, og vi er da på det rene med, at for at vi kan præge børnene i god retning, er to ting nødvendige. For det første absolut tillidsforhold mellem lærere og elever, og for det andet fuld forståelse mellem hjem og skole. At vi kan opnå det første, derom overbeviser vor kærlighed til børnene og vore erfaringer os. For at opnå det sidste må vi bede forældrene om støtte. Vi forsikrer Dem, at vi i videst muligt mål vil søge at få Deres forståelse, og vi lover Dem, at ingen henvendelse skal blive upågtet«.

I dag virker Axel Munchs pædagogik ikke revolutionerende, det gjorde den i samtiden.

Lidt historie, konkret

Som svagt berørt foran havde en kreds af borgere i Ryomgård allerede inden 1913 arbejdet med planer om en skole. Købmand N.C. Andersen, Ryomgård, var en af initiativtagerne,

men projektet måtte opgives dels af økonomiske grunde, dels fordi man ikke kunne finde egnet ledelse. Det var derfor med kyshånd, man modtog en henvendelse fra Axel Munch, Holden Dahl og Hakon Kirkegård om en privat realskole i Ryomgård.

Samarbejdet etableredes hurtigt og gik gnidningsløst. Villa Svanholm i Markedsgade blev lejet midlertidigt som skole, og den 9/1 1913 kunne man læse følgende i Grenå Folketidende i en lille notits side 3:

Ryomgård Realskole

indviedes i tirsdags med taler af pastor Madsen, Marie Magdalene og forstander Kirkegård. Ved det påfølgende kaffebord rettede købmand Andersen, Ryomgård, en tak til alle, der havde bidraget til skolens oprettelse. Senere dannedes en forældreforening, der valgte følgende bestyrelse: Købm. N. C. Andersen, Ryomgård (formand), forpagter Hviid, Vosnæsgård, hotelejer Drasbeck, Kolind, fru Reiter, Mørke, fru Binderslev, Kolind, fru Uhrbrand, Thorsager og sognefoged Holst, Thorsager.

Skolen var i gang med 26 elever. I foråret 1913 påbegyndtes bygningen af skolen ved Bakken, den nuværende sydfløj.

Elevtallet steg og Axel Munch giftede sig den 1. august 1917 og flyttede ind på Blæsenborg. Ved skoleårets start 14 dage senere tiltrådte broderen, Erik Munch, som lærer på skolen. Hans indstilling var præget af den netop afsluttede soldatertid: Lydighed var nødvendigt, – ordre skulle gives og adlydes.

Men denne holdning gjorde den unge mand vaklende i sin premiere. Havde han måske ikke selv vist opposition i sin skoletid, senest endda over for seminariets forstanderinde, frk. Johanne Hansen? Selv om hun underviste ham i hans bedste fag, dansk, havde han modsat sig hende, fordi hun leflede efter at blive adlydt og høre sine egne meninger gentaget. Men Erik Munch var stolt og stovt, og ville ikke bare adlyde. Nu stod han selv som den bydende og identificerede den ulydige elev med sig selv. Paradokset løstes af Axel Munch, der fortalte om sit syn på lærere og elever, og hvordan han ønskede skolen og dens pædagogiske linie ført. Erik Munch blev begejstret og konverterede helhjetret til broderens indstilling. Lydighed og ordre blev vendt til samarbejde og forståelse. Året efter giftede han

sig med en lærerinde på skolen, Dagmar Weiner Petersen og bosatte sig på Vestergade 22, Ryomgård.

I 1918 købte Axel Munch den lille bakke af proprietær Fabricius, Marienhoff, for kr. 600,00, og vejen var banet for at flytte skolegården til nordsiden af skolen, derved blev den dobbelt så stor og i 1920 begyndte udgravningsarbejdet i bakken.

Det fortsatte med Stadion, Den Store Bakke, Tennisbanen (senere Erik Munchs blomsterhave) og Teatron. I 1927 erhvervedes Møllebakken, der var adskilt fra den oprindelige Skolebakke af Møllevejen, den vej som brugtes, når bønderne skulle opsøge møllen for at få malet korn, men møllen var forlængst ophørt med sin funktion, og vejen kunne derfor uden videre nedlægges og jordene sammenlægges.

Endelig blev sportspladsen ved Møllebakkens fod (på nuværende Nordlyvej) erhvervet i 1931, og skolens areal havde nu fundet sin endelige udstrækning med disse ialt ca. 7 tønder land. Samtidig udbyggedes skolebygningen med en østre og vestre fløj.

I dagligdagen praktiseredes undervisningen efter de givne retningslinier, selv om det ikke altid var lige let for lærerne at håndhæve den idealist-pædagogiske indstilling, og opfattelsen af den revideredes da også ind imellem, hvor lærere faldt i og praktiserede deres egen opfattelse af revselsesret og pædagogik. Periodevis glemte man endog meget af Axel Munchs indstilling hertil.

Uden for skolens dagligdag tog navnlig Erik Munch del i det offentlige liv. I 1927 blev han indvalgt i Marie Magdalene sogneråd, hvis formand han var fra 1937 – 1946. I sin periode som formand tog han bl.a. initiativet til opførelsen af Marie Magdalenes kommuneskole (1938) og til opførelsen af De gamles Hjem (1942) med kommunens første sognebibliotek i hjemmets kælder, samt til en af krigen påvirket ølrationering på Ryomgård jernbanerestaurant i 1944, hvilket medførte, at alene afholdsøl kunne serveres, – af de lokale hurtigt døbt Munkeøl!

I 1937 frygtede Axel Munch for sit helbred. Han var ikke rask, og det var måske baggrunden for hans henvendelse til Undervisningsministeriet, idet han ville forære Staten sin skole, mod at Staten overtog den faste gæld og gjorde den til en statskostskole. Bagtanken var at sikre skolens eksistens fremover, når han var væk.

Broderen Erik var jo ellers den eneste til at overtage, men kunne og ville han nu det? Staten betakkede sig imidlertid for gaven, fordi behovet for et gymnasium i Ryomgård ikke var til stede, ej heller et kostgymnasium, og planerne blev skrinlagte.

I 1939 var Axel Munchs sygdom så fremskreden, at han ikke kunne leve længere. Det blev et tab, som rystede den ellers stærke Erik Munch. Han var broderen dybt taknemmelig og hengiven og fattede ikke, at han ikke var mere. Han skyldte ham sin livsholdning og sit sunde forhold til mange af tilværelsens nuancerede facetter.

I sit testamente havde Axel Munch bestemt, at Erik Munch skulle arve alt efter ham, – Axel Munch var ved sin død fraskilt og havde ingen livsarvinger.

Erik Munch overtog nu ledelsen og begravede sig i arbejde for at glemme tabet af broderen og leve op til hans tillid. Axel Munchs linie blev fortsat fulgt, samlingerne i naturhistorie, fysik, geografi og historie blev fortsat udbygget, og elevtallet øgedes år for år de næste mange år.

Nu er også Erik Munch væk og efterfulgt af andre. I dag er en helt anden generation ved roret på Realskolen, men fortiden snakker i væggene på den 75-årige. Minderne kan ikke rystes af. Det tyder på, at brødrenes livsværk lykkedes.

Lidt skolehistorie fra 1961 til 1984

I jubilæumsskriftet fra 1963 fortæller Erik Munch om skolens historie indtil 1961. I anledning af skolens 75-års jubilæum kommer årsskriftets redaktion til mig og beder mig – på en pæn måde, men med kort varsel – om at skrive skolens historie for ovennævnte periode. Jeg har lovet at prøve; men med den begrænsede tid, der er til rådighed, er det mig ikke muligt at give en fuldstændig gennemgang af periodens historie. Man må nøjes med en række spredte træk fra en travl periode med mange forandringer.

Det begyndte i sommerferien 1961. Vi havde længe vidst, at Søren Vester-Petersen skulle afløse hr. Munch den 1. august, og vi havde glædet os til at arbejde videre med ham som leder. Søren Vester havde imidlertid været syg det meste af 1961, og midt i juli ringede hr. Munch til min broder og mig med følgende besked: »Det går ikke med Søren, (vi var alle tre gamle elever af hr. Munch, så fra hans side var det med fornavn,) I må se at få lavet et hovedskema, inden skoleåret begynder. Så kan I selv fordele arbejdet.« Da min broder, Ejvind Basse, havde været Søren Vester behjælpelig med det forberedende arbejde, delte vi på den måde, at han blev fungerende skolebestyrer, og jeg fungerende viceskoleinspektør, hvilket vi meddelte hr. Munch. Den 5. aug. døde Søren Vester, og vi måtte foretage de ændringer i skemaet, der fulgte heraf. Officiel ansættelse fulgte ved første bestyrelsesmøde.

Kom vi end lidt hovedkulds ind i arbejdet, så var der ikke megen tid til at filosofere over det; for der var nok at tage fat på. En ny ledelsesform skulle indkøres, – som min broder udtrykte det: Systemskifte fra oplyst enevælde til decentraliseret styreform. Indtil 1960: Samme person sidder med både pædago-

gisk, administrativ og økonomisk ansvar – og risiko. Fra 1960: Økonomi – bestyrelsen, pædagogisk og daglig administration – skoleledelsen.

Gennem en årrække havde skolen fungeret som realoverbygning for vor egen og et par nabokommuner. Det medførte meget store klassekvotienter, og den slags slider på bygning og materiel. Der blev taget fat på en gennemgribende modernisering af et par klasselokaler om året, – sideløbende med, at der arbejdedes på længere sigt m.h.t. at realisere planerne om nybyggeri med statslånsstøtte. Medens vi venter, bliver der rigelig tid til at modernisere fysiklokale – for at sikre opfyldelse af nye lovkrav til fysikundervisningen – og til at erstatte gamle, hyggeligt knirkende, men brandfarlige trætrapper med sikrere støbte trapper, og til afhjælpning af lokalemangelen anskaffes en klassepavillon, (som vi en halv snes år senere kunne sælge til Djurslands Bank, Grenå). Nybyggeriet kom i gang i foråret 67, og i august 68 kunne de første lokaler tages i brug. Sideløbende hermed var den gamle gymnastiksal omdannet til sløjde-lokale, og omklædningsrum og baderum var blevet til et hyggeligt lærerværelse.

Et års tid senere forhandles der med kommunen om mageskifte af vor gamle sportsplads med et større areal nord for skolens anlæg, ja, det var vel nærmest et ekspropriationslignende krav fra kommunen, men vi fik da til gengæld en bedre sportsplads, dog ikke til byttepris.

Alderen trykker, og det gør tårnet også. I sommerferien 71 må vi skride til at pille det ned for at forhindre, at det kommer af sig selv. De voldsomt stigende oliepriser tvinger os til at investere betydelige summer til isolering og nye vinduer i den gamle bygning. Sidstnævnte operation vakte for øvrigt meget mere opmærksomhed, end da tårnet blev fjernet. Sidste større bygningsmæssige opgave i denne periode blev indretning af et dejligt skolebibliotek i et par klasseværelser på 1. sal i den ældste fløj.

Også de lovmæssige rammer for arbejdet har gennemgået mange forandringer i den pågældende periode. I 1963 afholdtes for 48. og sidste gang præliminæreksamen med 74 dimittender, der alle bestod. Første gang var i 1916 – med 11 dimittender, der alle bestod. Fra 1964 hedder det så realeksamen eller statskontrolleret afgangsprøve for 8. eller 9. kl. Allerede i 69

ny ændring, idet der nu også afsluttes et hold med teknisk forberedelseseksamen efter 9. kl., og fra 72 yderligere et hold med udvidet teknisk forberedelseseksamen efter 10. kl. Senere følger så muligheden for at tage realeksamen med bortvalg af visse fag, og så slutter vi den afdeling ved at holde realeksamen for sidste gang i 1978 med 27 realister; men sideløbende hermed er vi i fuld gang med at indkøre en ny skolelovs nye former for afgangsprøver – med betegnelserne »folkeskolens afgangsprøve« efter 9. kl. og »folkeskolens udvidede afgangsprøve« efter 10. kl. Og tænk engang! her i skrivende stund i 1987 hedder de stadig det samme.

Der var især to forhold, som min broder lagde megen vægt på at få bragt i orden snarest. Det ene var at få genetableret den underskole af 1., 2. og 3. klasser, som nogle år tidligere var gledet ud – simpelt hen af pladsmangel i de år, hvor elevtallet lå over 500, og hvor overbygningen var 3-sporet med 30 eller derover i klasserne.

Det lykkedes allerede i 1962 at starte en 1. klasse samtidig med, at fru Lene Basse vendte »hjem« efter nogle års eksil som enelærer i Mesballe skole, som netop skulle nedlægges. Året efter var det muligt at starte både en 1., 2. og 3. klasse; de var små, men de var der.

Denne udbygning »fra grunden af« fulgtes op i 1969 med ny-skabelsen – en børnehaveklasse – som den første skole i nærmeste omegn. (De kommunale skoler fulgte hurtigt efter.)

Det andet problem var at få skabt en eller flere former for kontakt mellem forældrekræds og lærerstab; noget sådant fandtes bogstavelig talt ikke førhen. Det startede med enkelte klasseforældreaftener og suppleredes senere med kontaktaftener, og – ja, man fristes jo til at sige selvfølgelig – der viste sig hurtigt betydelig interesse, så vi flere gange måtte ændre form og omfang af disse kontakter. Udviklingen kulminerede så i 1971 med dannelsen af Ryomgård Realskoles første Forældreråd. Men da havde eleverne allerede i over et år haft deres Elevråd – haft det opløst igen og sat i gang igen! Dog lykkedes det jo også for dette råd – efter en usikker og forsigtig start – at finde en fornuftig og praktisk virkeform.

Desværre var skolebestyrerens helbred ikke godt. Min broder havde allerede i 63-64 haft en alvorlig sygdomsperiode med et halvt års sygeorlov. Igen i 72 var han indlagt, og der fulgte

en endnu længere orlov efter. Han bad i 73 bestyrelsen om sin afsked med den begrundelse, at han ikke følte sig i stand til at udfylde sin stilling på forsvarlig vis. Han blev sygepensioneret pr. 1. aug. 73, og bestyrelsen ansatte undertegnede til at fortsætte som skolebestyrer. Imidlertid var elevtallet på daværende tidspunkt for lavt til, at der officielt kunne ansættes en viceinspektør. Det klaredes på den måde, at A.V. Pedersen, der var kommet til skolen i 71 for at være med i arbejdet med at oprette en kostafdeling, fik titel af kostskoleinspektør og souschef; derfor kunne vi jo godt kalde ham viceinspektør. Kort sagt: Han fik titlerne, – og han gjorde arbejdet, – og det er jo det vigtigste!

Elevtallet har i perioden gennemløbet en ganske betydelig nedtur. Den var nok ventet, men en overgang gik det faktisk faretruende stærkt. I 5-året fra 70-74 var der tale om en nedgang fra 345 til 177, og i en kortere årrække kørte vi faktisk med underskud på årsregnskabet, og det kunne nok give kuldegysninger ved tanken om, hvorvidt vi skulle endnu længere ned. Det skulle vi ikke; 177 var bunden, tallet steg igen og stabiliserede sig omkring de 200. En del af forklaringen kendte vi. For det første var børneårgangene mindre, og for det andet var der – navnlig i årene omkring kommunalreformen i 1970 – oprettet flere realoverbygninger i det område, der hidtil havde været vort naturlige opland.

Vi søgte at kompensere for nedgangen ved at forsøge med et 2-årigt realkursus for voksne elever og ved at satse på kostelever. Det lykkedes lige netop at samle elever nok til et kursushold i 73 og igen i 75; sidstnævnte hold tog eksamen i 77, og efter 78 var det slut med realeksamen – og altså også med realkursus. Så blev kostafdelingen jo af længerevarende betydning. Det var en svær fødsel, og det var i første omgang ikke noget stort antal elever, det drejede sig om; men alligevel har dens eksistens været med til at stabilisere en noget anstrengt økonomi. (Det er blevet mig fortalt, at kostafdelingen vil blive omtalt fra anden side; derfor ikke mere om den sag her.)

En hel anden side af skolens historie, den væsentligste, det, det hele drejer sig om, er selvfølgelig arbejdet med eleverne – i klasserne, i frikvartererne, efter skoletid, i ferier og fritid, – kort sagt det, der skal give eleverne ny viden, oplevelser, inspiration, ideer til fornuftig anvendelse af fritid, – som kan virke udvidende på deres horisont, – som kan gøre dem mere skikke-

de til at møde samfundets udfordringer. Den side af historien er straks vanskeligere at nedfælde på papiret. Men den har været begunstiget af, at skolen har haft et – i det store og hele – velvilligt, iderigt, loyalt og samarbejdsvilligt lærerkollegium. Utallige er de instruktionsmøder, kurser, lejrskoleophold m.m., som lærerne har deltaget i – såvel i som uden for skoletiden – for at følge med i, hvad der er kommet af faglige og administrative nyheder, og mangfoldige er også de tilfælde, hvor lærere har stillet deres fritid eller ferier til rådighed for at lede skolerejser til ind- eller udland, idrætsstævner, korstævner eller teaterture. Det er ikke muligt at nævne alle disse ikke-skema-bundne aktiviteter, men lad os tage nogle eksempler. Af mere faglig karakter kan nævnes virksomhedsbesøg, erhvervspraktik, ekskursioner, lejrskoler m.m., – spontant opstået og efterhånden søgt ledet ind i lidt fastere rammer. Af mere fritidsprægede emner kan eksempelvis nævnes sangkor og sangstævner, skakinstruktion og skakklub, teaterturene til Jydsk Skolescenes forestillinger, (f.eks. var der i 1966 211 elever af sted til en Molière-forestilling), orienteringsløb og konditure. Større fællesarrangementer som feature-uge eller emnedage er gennemført med succes nogle gange, – eksempelvis »Jernalderugen« i 78 og »Anno 1913« i 83.

Endelig er der skolefesterne, – et helt kapitel for sig. I »gamle dage« var der skolekomedie i forbindelse med julefesten. I jubilæumsåret 1963 flyttedes forestillingen, som dette år for øvrigt hed »Elverhøj«, til jubilæumsdagen, den 7. januar, og nogle år senere dristede man sig til både at holde skolefest med »Folk og Røvere i Kardemommeby« og julefest uden skolekomedie. Nu blev skolefesten en tradition, og efter endnu et par succeser på hotellets trange scene, blev hele skolefesten i 1970 flyttet hjem på skolen med opførelsen af »Pinafore« i selvfremslåede dragter på vor egen selvkonstruerede scene. Det blev en formidabel succes, men jo desværre med et tragisk efterspil, idet manden for det hele, Ole Jensen, døde 10 dage efter sidste opførelse, kun 37 år gammel.

Skolefesterne fortsatte efter et års pause, men med knap så ambitiøse opgaver, – og alligevel samme entusiasme hos aktørerne og uformindsket medleven fra publikum.

Nu fulgte så yderligere elevrådets ønske om en elevrådsfest for de »store« elever, primært formodentlig for at kunne få lov

til selv at bestemme, hvilken musik der skulle danses til. Det gik vel ikke lige godt hver gang; men det gav elevrådet lejlighed til at vise, at de var blevet »voksne«; de kom nemlig af sig selv og tilbød at arrangere og lede en formiddagsfest for de »små« enten i julemåneden eller ved fastelavn, og de gjorde det, og de gjorde det godt.

1983 startede også med en skolefest: Skolens 70-års fødselsdag, som de deltagende elever sikkert vil huske som den dag, hvor vi i bogstavelig forstand spiste os igennem Ryomgård Realskole – i bager Laursens udgave af den, – medens andre vil huske den som den dag, der skabte grundlaget for, at der senere på året kunne dannes »Ryomgård Realskoles Jubilæumsfond af 1983« med en startkapital på ca. 18.000 kr., og som nu godt 3 år senere er vokset til ca. 72.000 kr., – en vækst, der forhåbentlig også kan fortsætte fremover. Min kone og jeg havde besluttet at sige stop med udgangen af skoleåret 1983/84 efter henholdsvis 35 og 43 års skolegerning, – heraf 35 henholdsvis 37 år ved RR. Det var derfor en stor glæde for os, at vort sidste skoleår kunne indledes med endnu en nyskabelse, pasningsordningen, hvor fortrinsvis små elever kunne vente under opsyn på tog eller bus eller på, at mor eller far kom fra arbejde, en nyskabelse, der her få år senere har vist sig levedygtig og populær, og som i lighed med visse andre af skolens »påfund« (f.eks. børnehaveklasse og EDB-undervisning) har sat tanker i gang også uden for skolens regi.

Som nævnt i indledningen: Ikke alt er kommet med i denne beretning, men vor tid på RR nærmer sig sin afslutning, og årsskriftets redaktør går og tripper for at få fat i manuskriptet. Lad mig derfor slutte med ønsket om, at der stadig må være eksistensgrundlag for en privat Ryomgård Realskole. Det tror jeg på, at der er. Den selvejende skole er noget ganske andet end den privatejede på visse måder; mange flere er involveret i ledelsen, mange meninger skal høres, de kan ikke altid falde sammen. Men samarbejdet har været godt, og alle har haft for øje at skabe den bedst mulige skole for vore elever. Måtte det også gælde fremover. Med disse ord ønsker vi trivsel og fremgang for vor gamle skole, og til lykke med det forestående jubilæum.

Knud Basse

Kostskolen

Hvis du ikke er ordentlig – bliver du sendt på kostskole!

Vi kender sikkert alle bemærkningen, og fra spændende bøger, film og TV ved vi, hvordan det er at være på kostskole.

Det er bare ikke virkeligheden. For det første kommer man ikke på kostskole af ovennævnte grund, – vi optager ikke elever til »opdragelse«, og for det andet ligger de kostskoler, der beskrives som underholdning, efter model i England – eller måske Herlufsholm, – og det er både rammer og pædagogik, meget langt fra vores skole.

Der er 30 elever på enkelt- eller to-mands værelser, to par voksne, der bor sammen med eleverne og lærere som fritidsundervisere og lektielærere. Desuden kok og rengøringspersonale.

Målsætning: At være som en stor familie med samme oplevelser, rettigheder og pligter. Eleverne kan komme her fra 10-års alderen og blive, til de går ud af 10. klasse. 5-6 år netop i den tid, hvor man udvikler sig, og hvor hele personligheden og fremtiden grundlægges. Det stiller krav til os på en helt anden måde, end ovennævnte kostskolebeskrivelser lægger op til. En forudsætning for at være hos os er, at der opretholdes et nært samarbejde med forældrene.

Væsentligt er det at slå fast: Vi er *ikke* en behandlingsinstitution eller et børnehjem. Vi tilbyder ophold og skolegang for almindelige, sunde børn og unge.

Hvorfor kommer man på kostskole?

Ser vi på de elever, der går her, kan det generelt siges: Der er altid en årsag, og det er som regel en af følgende:

1. Forældrenes arbejde gør det vanskeligt at give trygge og go-

de rammer for børnenes opvækst: – Forældrene rejser meget – på turné – forretning – arbejde i rejsebranchen, i luftfart eller til søs – måske stationeret i udlandet eller på Grønland – udlandsdanskere – eller måske i »Vestre«.

2. Elevernes forhold til skole og kammerater kan være problematisk: – Pjækkeri – (enlig mor, der tager på arbejde før skoletid) – bliver mobbet – passer ikke ind i lokalmiljøet – eller forældrene ønsker ikke deres barn præget af det kvarter, de bor i – eller ønsker deres barn væk fra en dårlig omgangskreds.

3. Forholdet til forældre og søskende kan også være grunden. Dine, mine og vores børn er ikke altid en god løsning – en ny stedfar/-mor kan være meget problematisk – eneforældre med et barn i pubertetsalderen kan være en umulighed – kronisk syge forældre – eller tilskadekomst med langvarig rekonvalescens – stærk jalousi mellem søskende og i forholdet til forældrene kan være en grund.

Der er utroligt mange årsager til at vælge kostskoleopholdet, men efter det antal »solstrålehistorier«, vi oplever, er det meget tit den helt rigtige løsning.

Et kostskoleophold er dyrt i forhold til et almindeligt familiebudget, men stat og kommune yder tilskud, hvis størrelse er afhængig af indkomst og behov. P.t. betaler 3 elever 100 %, nogle få 0 og resten der imellem.

Prisen for ophold, undervisning, fritidsinteresser, tøj og lommepenge (d.v.s. *alle* udgifter undtagen hjemrejse dækkes helt) er kr. 73.480,- /år.

Umiddelbart kan det synes at være meget, men sammenligner vi med prisen på andre kostskoler, ligger vi under gennemsnittet – og sammenligner vi med statslige og kommunale institutioner eller familiepleje, er vi meget billige.

Hvis vi kunne lave opgørelse over, hvad opholdet betyder for de fleste af vores elever, må det siges, at det er en særdeles god investering i deres fremtid.

Ryomgård Realskoles kostskole

I 1971 ansatte daværende skolebestyrer E. Basse Kristensen et nyt lærerpar, der som en væsentlig del af deres opgave skulle arbejde på at få oprettet en kostafdeling ved skolen.

Anders og Agnete Pedersen – i daglig tale kaldet hr. og fru A.V. – lagde planer, og i 1973 oprettedes en kostafdeling i samarbejde med Egon og Hedvig Danielsen, der dels lagde lokaler til, dels stod for den daglige ledelse.

Et udmærket samarbejde bestod lige til sommeren 1985, hvor både A.V. og Egon og Hedvig gik på pension efter at have gjort en utrolig indsats som »mor og far« for de godt 180 elever, der gennem årene har boet på Torvegården i Nimtofte.

Det besluttedes at videreføre kostafdelingen. Vi lejede bygningerne af Danielsen og ansatte et nyt lederpar, lærer Birthe Søllingvraa og hendes mand, psykolog Lars Møller Andersen.

Nye regler for kostskoler og ønsket om at udvide og modernisere kostafdelingen gjorde det påkrævet at søge andre bygninger. Der udarbejdedes forslag til nybygning oven for Møllebakken, men projektet måtte desværre skrinlægges, da der ikke kunne opnås statstilskud før i år 2003. Vi forhandlede om køb af De gamles Hjem i Ryomgård og beså andre mere eller mindre velegnede bygninger i byen og den nærmeste omegn, men fandt ingen løsning.

I efteråret 1986 blev vi præsenteret for bygningerne til den konkursramte Kolindsund Efterskole i Tøstrup. Her var bygninger og omgivelser, der kunne blive rammen om en »trestjernet« (eller er det fem, der er bedst?) kostskole. En væsentlig ulempe var dog afstanden (11 km).

Mange og svære overvejelser i bestyrelsen, og drøftelser med undervisningsministeriet – med skolens revisor og bank – med Jubilæumsfondens bestyrelse (som evt. køber) – med kostafdelingens ledere og lærere og med kosteleverne. Alle synspunkter blev afvejet og udmundede i beslutningen: Den rigtige pris – så køber vi!

Det varede næsten et år, med mangfoldige trængsler, før beslutningen blev gennemført.

Vi har et dygtigt og kompetent personale på kostafdelingen, og vi er på vej til at skabe næsten ideelle rammer for eleverne – til glæde og gavn for dem – og for Ryomgård Realskole.

H. E. Stilling

Fra skolens dagbog

– og der skete så meget andet

Ved H. E. Stilling

1986

- 14/11 Skolens bestyrelse holder møde med repræsentanter for Jubilæumsfonden, lrs. K. Vester-Petersen, bankdirektør Holm-Steenberg og tidl. skolebestyrer K. Basse Kristensen for at drøfte finansieringen af den ny kostafdeling.
- 6/12 Kulturminister H. P. Clausen overrækker førsteprisen for produktion af spændende radioprogram, til fire af skolens elever: Sanne Veng, Martin Bo Jensen, Kenneth Sørensen og Espen Thomsen.
- 10/12 5. klasse holder julestue med dans og bankospil.
- 11/12 Pedel Preben Nebel drager til skovs hos godsejer Estrup, for at udsøge et prægtigt træ til juleafslutningen.
- 12/12 10. klasse holder julemarked ved Brugsen i Ryomgård. På trods af en stor produktion af meget fine juleting bliver fortjenesten, der skulle danne grundlag for en skolerejse, meget beskeden.
- 16/12 10. klasse og lærer Birthe Søllingvraa tager til Århus som gæster hos Stiftstidende.
- 17/12 Julefest på kostafdelingen – en rigtig hyggeaften for elever og personale.
- 19/12 3. klasse opfører årets julekomedie, der julehygges og til sidst holdes traditionen tro juletræ. Som brud på traditionen blev Juleevangeliet læst af Nikoline Ravn fra 3. klasse med opbakning af skolens kor, der meget smukt sang tekster fra evangeliet.

1987

- 5/1 Første dag efter ferien – sne og kulde. .
- 7/1 På jubilæumsfondens vegne overrækker K. Basse Kristensen årets »Skolens fødselsdagsgave« til Bodil Jacobsen, Hornslet, elev i 8. klasse. Blandt de rosende ord, der fulgte med: aktiv, kreativ, selvstændig, egne meninger, positiv, vellidt.
- 20/2 Skolefest – Salen propfuld. 6. klasse opfører Alladin instrueret af klasselæreren, Anne Mette Schou Hansen og med musikalsk ledelse af Anne Kjeldsen. Kulisser, teknik, dragter o.s.v.: skolens øvrige lærere. Efter musicalen familiedans til »Ras's Trio«: Lærer Karen Rasmussen, ægtefælle og gl. elev, Ebbe Rasmussen, forælder og musikskoleleder Uffe Most og skolebestyreren. Dansen gik godt, men hvor er det svært at få »de grå jakkesæt« ud på gulvet. Derefter discotek for de yngre og cafémiljø med lækkerier for de mere adstadige. Kl. 24.00 stemningsfuld afslutning med skolens aftensang.
- 25/2 Skolens beat-orkester til samspilsdag på Rønde Gymnasium.

Fra »Alladin«

Fra fastelavnsfesten

- 2/3 Elevrådet arrangerer fastelavnsfest for de små elever.
- 4/3 Rigtig vinter – og rigtig meget sne.
- 14/3 Terminsprøver for 7.- 10. klasserne.
- 20/3 Bestyrelsen »gennemgår« skolens bygninger for at planlægge ekstraordinær vedligeholdelse, da ny tilskudslov fra næste år betinger, at skolen skal være i orden inden.
- 23/3 Overlærer Agnete Pedersen på franskkursus med efterfølgende 14 dages ophold i Frankrig. Der undervises i fransk i 8.- 9.- 10. klasse i tre timer om ugen.
- 24/3 Musikholdet med Kis Bødker og Anne Kjeldsen opfører den selvkomponerede succesmusical »Askepot« for Marienhoffskolen.
- 25/3 Skolen er vært for fællesmusikdag for alle 5. klasser i Midtdjurs kommune – 140 elever.
- 27/3 Bestyrelsen og lærerne tager på fælles planlægningsweek-end ved Glesborg. Emnet: Hvad gør vi for at gøre vores skole endnu bedre?
- 3/4 Skolepatruljen og dens leder, Agnete Pedersen, til årsfest hos politiet i Randers.
- 3/4 Bestyrelsen bruger dagen til samtaler med ansøgere for at finde fire nye lærere, dels p.g.a. overlærer Stig

Jensen og gymnastiklærer Jette Kirkegårds afgang, og dels p.g.a. udvidelse af elevtallet.

- 9/4 10. klasse og Stig Jensen på eskursion til vandkraftværket i Tange.
- 21/4 Bakkepostens redaktion med lærer Eva Schou i spidsen til »Stiften« i Århus for at se, hvordan man laver en rigtig avis.
- 4/5 De skriftlige prøver i 9.- 10. klasserne begynder.
- 18/5 5. klasse tager med Karen Rasmussen og Anne Mette Schou Hansen på cykel-lejrskole til Rebild.
- 19/5 Under effektiv ledelse af elevrådets formand, Mark Jensen, 9. klasse, holdes idrætsdag for alle skolens elever. Et godt arrangement med glade og aktive elever.
- 21/5 Sidste skoledag for 9. og 10. klasserne. En festlig og fornøjelig dag for alle, med god underholdning af de »gamle« elever.
- 26/5 2. klasse »gør« Århus med Henny Juul og Anne Mette Schou Hansen.

Skolepatruljen på arbejde

- 1/6 6. klasse til Djurs Sommerland.
- 2/6 4. klasse med klasselærer Lars Broe får besøg i nogle dage af deres pennevenneklasse fra Det Kgl. Vajsenhus i København.
- 2/6 Bestyrelsen ansætter ny musiklærer: Steen C. Rasmussen, der afløser Anne Kjeldsen, som bliver musikskoleleder og lærer på Marienhoffskolen i Ryomgård.
- 9/6 Børnehaveklassen og Merete Andersen »gør« Grenå.
- 10/6 Legatbestyrelsen: Elevforeningsrepræsentant Hanne Hove-Nielsen, bestyrelsesrepr. Birgit Nielsen, lærerrepr. Agnete Pedersen og skolebestyreren fordeler årets legater, fripladser og flidspræmier.
- 12/6 Bestyrelsen holder endnu et møde med ræpræsentanter for Midtdjurs kommune for at lave en endelig aftale om overtagelse af bygningerne efter Kolindsund Efterskole – det lykkedes ikke.
- 13/6 Translokation og årsfest for gamle elever.
Med dagevis af regn, både før og efter, mødtes vi, begunstiget af vejrguderne, til velkomstdrik kl. 13.30, gik i Teateret på Bakken, hvor årets dimittender på værdig vis blev sendt ud i livet, for til slut at samles på Møllebakken til frikadeller og hvidvin – udsigt og sol – en værdig afslutning på 10 års skolegang.
- 19/6 Sommerferieafslutning – Bakk løb – konkurrenceløb for årgangsblandede hold – én fra hver årgang – rundt på alle 10 tønder land. Forældre-/lærer-formiddagskaffe og endelig sommerferieafslutning i Salen – Skolens egen feriesang for fuld hals og så – sommerferie.
- 7/7 Gartneren begynder opretningen af Teaterets sider. Mange års nedskriden og henfald har gjort siderne »u-siddelige«. Nu er der fliser og rygstød og forventning om endnu større fremmøde, når der næste år kaldes til translokation og årsmøde.
- 31/7 Så fik vi købt bygningerne i Tøstrup.
- 3/8 Første skoledag, 225 elever, 20 lærere og 9 »øvrige ansatte«. Trods den dårlige sommer, en solskinsdag, hvor skoleåret kunne indledes med juice og rundstykker i Teateret, for elever, forældre og lærere.
- 3/8 Første møde med arkitekt Kjeld Kahr, der skal istandsætte og ombygge den nye kostafdeling for 1½ mill. kr.

- 6/8 Kosteleverne og deres lærere på forlænget week-end-tur i kano på Gudenåen fra Tørring til Ry. I år regnede det ikke hele tiden.
- 6/8 3. klasse med Henny Juul og Anne Mette Schou Hansen, benytter sig af kostelevernes fravær og flytter ind på kostafdelingen et par dage.
- 21/8 Indkøb af minibus til elevtransport. Bliver smykket med skolens logo.
- 27/8 »Goddag-møde« for nye og gamle forældre, bestyrelse og lærere med afsluttende rundvisning, der endte i »Yrsa« (Vestergade 36-38), hvor der i de tidligere lejligheder er indrettet klasseværelser til 1. og 2. klasse. Snakken gik hyggeligt til midnat, selvom forfriskningerne slap op længe før. 95 deltagere.
- 28/8 Tidl. skolebestyrer K. Basse Kristensen fortæller 3. klasse om skolens historie.
- 2/9 8. klasse får genbesøg af deres pennevenneklasse fra Gilleleje.
- 8/9 8. klasserne med Kis Bødker og Leif Ladefoged til Århus bl.a. for at høre om proff-sport på Travbanen og i AGF.

Forberedelse til forårskoncerten 1988

Hverdags-fransk

- 22/9 Fotoholdet og lærer Erik Jensen vinder førsteprisen i Nationalmuseets fotokonkurrence: Dysser og kæmpehøje.
- 24/9 Generalforsamling – musikskoleleder Benedicte Riis udtrådte af bestyrelsen, i stedet valgtes advokatsekretær Kirsten Østergård. 60 deltagere.
- 2/10 Overlærer Agnete Pedersen tager til Lyon på fransk-kursus i 14 dage.
- 8/10 9. klasserne med Erik Jensen til ARKE for at høre om el og el-produktion.

- 9/10 Bh.- 1.- 2.- og 3. klasserne med deres lærere Anne Mette Nejmann, Karen Rasmussen, Eva Schou og Anne Mette Schou Hansen til Botanisk Have i Århus, for at se på tropevækster.
- 16/10 Hjerteforeningens skolemotionsløb – alle mand af hus.
- 25/10 De første 22 kostelever flytter ind i de nye bygninger på Dyrhøjvej 9 i Tøstrup. De sidste 5 indlogeres hos skolebestyreren, til bygningerne er færdige.
- 27/10 4. klasse med Anne Stilling, Karen Rasmussen og Nebel med bus – besøger pennevenneklassen i Gilleleje.
- 2/11 Terminsprøver – 7.- 10. klasserne.
- 2/11 1.- 2.- og 3. klasserne starter 14 dages spændende undervisning om Afrika.
- 9/11 9. og 10. klasserne i erhvervspraktik.
- 13/11 Besøg af Niels R. Jensen, der fortalte og sang ægte sange fra Afrika.
- 16/11 8. klasserne – besøg af gæsteinstruktør, Kaj Duck, fra CF.
- 18/11 8. klasserne – besøg af tamilske flygtninge og Werner Stein fra Dansk Flygtningehjælp. Emne: Anderledes.

Koncentration

In memoriam

Hermed en »memory« om en »gammel elev«.

Svend C. Mygind blev kun 46 år. Svend har set og oplevet mere end de fleste. Han har rejst over hele jorden i mange år som chef i sit firma, først i S.A.S. og de sidste 16 år i Thay Airways International Limited.

Svend døde den 15. marts 1987 og blev ført til The Air Force Temple. Her var der ceremonier hver dag i 7 dage med munkene. Efter yderligere 9 dage hos munkene blev legemet brændt ved en ceremoni, hvor 342 venner og kolleger viste ham den sidste ære. Dagen efter blev asken spredt på floden Kwai.

Svends mor

Thay Airways har lavet en mindebog, som vi her bringer uddrag af i faksimile.

To tell about Svend is very difficult in the sense that there is too much to tell.

Svend was born on 26th August, 1940 and grew up in Ørum in Djursland district surrounded by family and friends.

Here Svend attended the primary school for 3 years, then went to Ryomgaard Secondary School and finally obtained his high school certificate from Birkerød Government High School. During preparation for his HD at the University of Aarhus, Svend had several odd jobs, sending cars all over Europe, Danish Loyds Insurance Company, teacher etc.

During one semester at the University Køølege, he was living on the same floor as the Crown Princess of Denmark (our present queen).

his great grand-father saw the first motor-car he said "People who ride in vehicles without horses, they must be crazy, one day they also think they can fly like birds".

He did, however, not know that his great grand-child later would be flying several times around and about the world.

On his tricycle, Svend made several miles every day, always racing against the unknown.

One day he was insulted, he decided to see his grand-mother without telling us, and off he went along the highway towards Grenaa. A passing by bus-driver recognized Svend and brought him back home, he had already made 8 miles. Few years later when riding a real two wheel bicycle, he torpedoed the District Officer, who started

As you remember, as all his life been in over drive, at times it has been difficult for us to follow his activities.

Plenty of surprises, happiness as well as sadness have followed, one after the other, however, the happiness dominated his life. Svend never accepted that things could not be done, problems were there to be solved, one way or the other was his motto.

Svend of course ran into many problems along the road, one of the last days in his far too short life he said "We will have to be realistic and accept, that no one can do anything about it, it is just sad. I have spent many exciting years here in Thailand, and would like very much to have been here another 20 years".

During his childhood, Svend was taken care of by his great grand-father, and the day

scolding him; Svend, however, quickly replied: "You have to know that here is the road I am riding every day". The district officer stared by the reply, said "O-kay everything is fine". Svend taught himself the art of reading books, he could not wait and had no patience, everything was going. Soon the school became too "tight" and off he went Ryomgaard Secondary School. This was a new world, more challenging, however, soon Svend had been through the entire library.

Practical minded as Svend always has been, he and his brothers, Gert & Torben, built a big model city with railroads, street, harbour and an airport. Out of wax they metriculously carved models of cars, trains and airplanes very precisely and looking alike. With bank notes from a "Matador Game" it functioned as a small real

society. Svend had, with his never ending imagination, been an excellent organizer.

During his school days with a very close friend, Jens Chr. Legarth, a similar character, they dreamed of flying. Together they built an airplane using a V8 Ford engine. They managed to have the plane rolling, but never airborne. Svend was greatly annoyed, he said "Just wait, one day I will be up there in the SKY". He later managed to be airborne.

During his early teens, Svend subscribed on several aviation magazines, to quench his thirst for knowledge about planes, and was already then convinced that airplanes was his future. At the age of fourteen, he won a competition in English language; 8 days trip to Bornholm by air. Svend never reached the height required to become

three months. This incident was typical for Svend who always wanted to follow his own tortuous roads.

When Svend came home, it felt like a breeze of adventures from the wide world, and we were all happy that he was doing well.

Svend promised to write the memories of all his experiences and adventures during his older age. Of his early experiences and stories, during his childhood through imagination and fantasy, turned them into cartoons, before even being able to write. The cartoons were all about planes, all sorts of fantasy planes and other with soldiers. Unfortunately, his life became short but very adventurous.

However, much you will be missed Svend.
ALL HONOUR TO HIS MEMORY !!!!!

Elisabeth Mygind

a pilot, however, when he became employed by SAS he found his right place. His favorite part-time hobby was rally racing, he participated in several domestic, Scandinavian and European rallies, and together with his unpartable friend, Kurt Molbaek, they won several prizes. Once in the military service, Svend participated in a poorly planned rally, and happened to criticize the rally. His criticism resulted in his assignment to organize the forthcoming rally, which he did so well, that he was transferred to the NATO Base near Oslo in Norway, as appreciation for an outstanding performance.

Recalling one of his memories from a rally held in temperatures below minus 25 °C, Svend absolutely, even warned by colleagues wanted to wash and clean his car, the result, the vehicle became useless for

Svend Mygind

To be sure Svend was an individualist - sometimes even a rebel, but he also possessed the best qualities of a team player.

A good friend, colleague and comrade in arms he was, indeed, always of his own mind adding to any situation his particular slant, his special characteristics.

Difficult to replace at his desk, in his home and among his many friends and colleagues, he will remain strong in our memory. Facing the inevitable course of events in his last weeks he displayed the strength of character which was perhaps his most unique quality.

May he rest in Peace.

Niels Lumholdt

Sitting here, pen-in-hand, I wonder what I can possibly say about Svend Mygind - Svend, my colleague, my friend, my brother.

If there is one thing that Svend taught me in our many years together, it is that nothing is impossible, that nothing is insurmountable and that every problem poses an interesting challenge. We certainly faced many, many problems and experienced many a moment of cliff-hanging suspenses before being able to solve them.

Svend loved challenges and he fought numerous battles on THAI's behalf - with banks, with manufacturers, with the leasing companies - and I know that the benefits that accrued to THAI as a result of his efforts gave him enormous personal satisfaction.

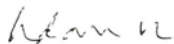
Svend loved Thailand and THAI International. He devoted endless time, on holidays and weekends, to his work, and he knew how much we appreciated and depended upon his efforts.

On behalf of Ground Operations Department, I would like to express my deepest sympathy on the passing away of Mr. Svend Mygind.

Mr. Mygind devoted all of his time for the company since he was transferred to THAI International. He was loved dearly by colleagues within our department as well as others.

His untimely demise did not only bring sorrow to his friends but also a great loss to THAI International.

May his soul rest in heavenly peace.

Captain Udom Krisnampok

I still can't believe that Svend was taken from us at such a young age. He is, and always will be, so very greatly missed. His passing leaves a void in my life that will never be filled.

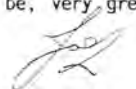
Thamnoon Wanglee

Dear Svend,

Only the good die young - how lightly everyone uses these words. Yet how terribly sad it is when someone who is good - and who we like very much - does die young.

Svend - you have been my close friend for many, many years, and the gap that your passing away leaves in my life will never be filled. During the various negotiations we have had with manufacturers, if things weren't going exactly the way you wanted, I was always happy to start a fire, as you were always there to pour the water and extinguish the flames. The last fire I started, you were still there to pour a little water. Now, when I start a fire, you will not be there to come to the rescue, so I will have to be very careful without you around.

You are, and always will be, very greatly missed.

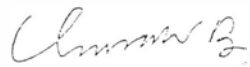
Jothin Pamon-Montri

To Svend Mygind....

We had many good fights and many good times working together towards our common goal. Now that you were gone, I will have to continue the work without you.

I will definitely miss you, knowing that my task will be more difficult.

May peace be with you.

Chusak Bhachaiyud

Svend came all excited and wanted to borrow a gun from me, as someone wanted to kill him he said. We talked about things and agreed that he would be better of moving residence.

Whenever Svend was around there was always something being planned or happening, that was part of his life. In his early bachelor days, Svend always used to bring his "friends" around, and we spent long hours laughing and talking.

In the later years, his job required a lot of his time travelling all over the world, which at times was a little too much for Svend. However, the fighter Svend was never complained. Once I asked him, why don't you let your younger people travel, Svend said: "I would like to very much, but younger people are often looking the fighting spirit".

...Memories of Svend...

With Denmark having only half the population than that of Bangkok, and the fact that Svend and I even studied in the same town "Aarhus" during the same years, we never met in Denmark.

My first "encounter" with Svend was an unforgettable experience; In the early seventies, one morning there was a traffic jam in the square of Dusit Thani Hotel, the jam was caused by an Opel Admiral car, on which the rear axle and exhaust had fallen off. There in the midst stood a small "Farang" and said : "Fandens til bil, Henry tog mig". That was Svend. A couple of weeks later we met at the famous TG rally to Rayong.

A close friend soon developed, and several memorable hours followed, at times we almost took turns to "haul" each other home from various parts of town. One day

It is with deep sadness and regret I attend so early funeral, Svend you deserved at least another 30 years.

Your very close friend

Thorkild Agvald

It is with deep regret that I learned of the passing of Svend Mygind. During the time that we worked together I found him to be very helpful and always willing to put at my disposal his vast knowledge of airline procedure. Even when our opinions on matters concerning routine duties differed he always accepted the fact that two heads are better than one and consequently all our problems just sorted themselves out.

In saying farewell to a dear and beloved boss I trust that eventhough he was called up for higher duty at a relatively young age that his soul will rest in peace and eternal happiness will be his for evermore.

Sunida Jubilin

Svend Mygind was our friend, our colleague - and a man we depended upon very much. In the early days when the Maintenance Centre was only a concept, it was Svend who, at times it seemed almost single-handedly, forged ahead and got matters moving when everything seemed to be against us. He was a whiz at making figures match facts - or even the other way around - and he never once guided us in wrong direction.

All of his colleagues on the THAI/SAS Steering Committee of the Maintenance Centre are deeply sad at this early passing of such a young man. Svend is sincerely mourned and missed by us all.

THAI/SAS Steering Committee
Bangkok Maintenance Centre

...TO OUR DEAREST BOSS, SVEND...

Time really flies fast. Now it became my 15 years of an unforgettable memory of Svend. I can't believe that this sad event was happened to Svend.

Lucky me to have a nice boss like him, very understandable, sincere and always helpful. I've never seen he refused anybody who asked for help. He deserves the words "A MAN WHO NEVER SAY NO". He devoted most of his time to the Company even if on his last day. It is a real big loss to the Company, his friends, colleagues and especially myself. We have been working together for so long and from now on there won't be anybody called me..."Pran-e-e-e".

We all miss him now and forever. May his body and soul rest in eternal peace.

Pranee & Colleagues in EY

Svend Mygind

A strong personality, with a clear analytical mind and determination to reach the objectives you established is the way I will remember you.

You were always a good friend and colleague and a responsible member of our team. Never afraid to take on additional responsibilities in your work and always willing to express your point-of-view, often in your characteristic direct fashion.

You will be sorely missed by all the people with whom you had frequent contacts and who appreciated your sense of humour as well as your dedication to both work and family.

Rest in peace.

7 aar, svunden Tid vi aldrig ser, ...

af N. P. Bager, som har skrevet om sin skoletid i trediverne.
Vi bringer her i fotografisk gengivelse et uddrag fra denne bog.

I dette Aar blev vi konfirmerede

Jeg husker ikke mere, hvilken Dato det nye Skoleaar 1933/34 begyndte, men at det var en Tirsdag, det begyndte, husker jeg klart. Vi gik jo nu i 8' Klasse og paa denne Dag var Klassen til Præst. Vi, der var fra Mørke, var imidlertid saadan stillet, at vi havde Sommerferie fra Præsten.

Vi rejste derfor i Skole. Men der var foruden os kun faa i Klassen. Jeg husker, at vi mødtes paa et Sted i den nye Skolebygning, hvor snart en stor og flot Foredragssal vilde være at finde. Endnu hørtes Haandværkernes Hamren og Banken, endnu kunde vi skue op gennem Loftet ud i den fri Natur.

Men for en Stund tav Svendenes Hammer og Sav. Vi mødtes her en skøn Augustdag og hilstes Velkommen af Axel Munch.

Saa skulde der jo skrives Skoleskema og deslige. Og som sædvanlig skulde vi i Skoven. Den næste Dag mødte da hele vor Klasse. Men den var nu tyndet en Del ud. De, der ikke vilde have Eksamen, var nu holdt op med at gaa i Skole. De var nu 14 Aar og kunde godt holde op, men hvor var det uforstaaeligt for os, der blev ved. Nu kom dog alligevel de to bedste Aar af vor hele Skoletid. Viggo Sørensen og Otto Christoffer- sen var væk nu. Af de fem Dreng fra 3' — ja, der var nu kun Verner Petersen og jeg tilbage. Smaa Sørensen og Axel Vorbjerg var ogsaa væk. Nu begyndte Sliddet i Skolen. Alt det forudgaaende var vel for intet at

regne. I Engelsk begyndte vi at skrive Version. Version skrev vi til hver Uge og det voldte mange af os Slid. — Version er Kamp — var det ikke en Udtalelse af Kaj Nyholm?

Nu havde vi en Danskstil til hver 14'Dag. Der var — som i hele Livet — ikke noget med at luske uden om. Vi havde Litteratur i større Stil nu end i 7'Klasse — vi læste i 8'Klasse »Genboerne« — »Den politiske Kandestøber« og »Erasmus Montanus« samt en Mængde Smaastykker af forskellige danske Forfattere.

I Historie havde vi hidtil haft Inspektøren, men nu fik vi skolebestyrelsen. Vi var nu saa langt fremme i dette Fag som den franske Revolution. Jeg saa en Gang i et Blad en Artikel, hvor der bl.a. stod: Lykkelig den Historielærer, som kan gøre Historietimerne levende for Eleverne. Det kunde Axel Munch.

Og netop den franske Revolution og derpaa følgende Tid med Napoleon var hans Yndlingsemne. Hvor kunde han dog fortælle! Han levede med i det, han gik helt op i det. Kære Kammerater! Skulde I nogensinde læse dette, saa vil jeg sige til Jer: »Kan I huske det, kan I huske alle disse Timer.« Og jeg ved, at I kan huske dem. Ingen, deroplevede disse Timer, vil nogensinde glemme den.

Jeg kan huske, ja kan høre alle disse Udtryk, som Hr. Munch havde læst om dette Emne. Hvem kan vel glemme, at Napoleons Udenrigsminister hed Charles Maurice Talleyrand de Perigord? Kan I huske, han raabte til os dette: Til Elba, Bertier!. Kan — I kære Venner — huske dette:

Med sejr fra Moskva til Karthegena,
han dør dog ensomt paa Sankt Helena.

Hr. Munch fortalte ogsaa om Danmarks Forhold paa dette Tidspunkt, om Frederik Den Sjette, om Blichers »Æ Bindstow«, hvor Jens Jensen og Ras Rask fortæller om deres Oplevelser i de Kampe, vi da var med i. Han fortalte om 1848 — Aanden fra 48. Om Studentermøderne:

Længe var Nordens herlige Stamme
spaltet i trende sygnende Skud.

Hr. Munch fortalte, at han som Barn havde opfattet denne Sang saaledes:

Længe var Nordens heldige Stamme
spaltet i trende syngende Skud!

Vi hørte om Krigen i 64 om Dybbøl, og alt hvad der var om de sønderjyske Spørgsmaal. Tit citerede Hr. Munch Henrik Ibsens Digt:

Nu flokker sig om Thyras borg
kan hænde sidste gang.
et Folk i nød, et folk i sorg
med flaget halvt paa stang.
Forladt, forladt paa farens dag,
forladt i stridens stund.
Var saadan ment det nævetag,
der loved godt for nordens sag
i Aksestad og Lund.

Skønt det er mange Aar siden Henrik Ibsen skrev dette, saa maa man dog tænke ogsaa nu, da dette skrives: Hvor er det dog aktuelt! Axel Munch fortalte os ogsaa om Garibaldi, om Gladstone og alle den Tids store.

Vi havde ogsaa Skolebestyreren til Aritmetik og Geometri. Vi kan alle huske, naar han kom ind i Klassen fulgt af Sekretæren Aage Agger, der bar Passer og Lineal. Vi løste Ligninger, vi konstruerede, vi beviste og beregnede. Havde vi konstrueret en Trekant, sluttede Konstruktionsbeskrivelsen med dette flotte: *Trinagulus constructus est.*

Det var Skik, at Skolebestyreren holdt en Tale til 8' Klasse Dagen før denne blev konfirmeret. Denne Tradition blev dog brudt, da vi skulde konfirmeres, idet Skolen da var midt under Ombygning og Udvidelse. Men vi fik som Skik er fri 3 Dage efter Konfirmationen. Og saa fulgte, næsten lige efter, Prøverne, som for vort Vedkommende, var meget omfattende. Vi havde skriftlig Prøve paa Ugens fem første Dage: Stil, Aritmetik, Geometri, Regning og Version.

Kort efter Prøverne gik Verner Petersen ud af skolen, og nu var kun tilbage undertegnede af de fem smaa Dreng, der i 1928/29 tumlede rundt paa Bakken i Fritimerne, og som da gik i 3' Klasse.

Næsten lige ved Juletid var den nye Skolebygning stort set færdig – i hvert Fald saa meget, at den kunde tages i Brug – bl.a. blev Skolens Julekomedie opført i den nye Gymnastiksal.

Først i det nye Aar 1934 var den nye Skolebygning færdig. En ny og pragtfuld Skole var det. Nye Klasseværelser var der kommet, ny Gymnastiksal var der lavet med store og lyse Omklædningsværelser med Brusebad. I den gamle Gymnastiksal kunde vi ikke faa Brusebad efter Gymnastikken. Vi fik ogsaa nye Dragter, saaledes at det nu var een stor Fornøjelse at have Gymnastik. Vi havde før kun haft een Time til det – nu fik vi to Timer hver Gang.

Samlingen, hvori vi før sang Tolvsang, brugtes nu kun til Naturhistorieundervisning. Ny Sangsal, Tegnestue og Fysikværelse manglede heller ikke. Og saa var der den nye Foredragssal, hvor vi nu hver Dag sang Tolvsang. Det var en stor, lys og festlig Sal med Bænke til alle Eleverne. Rundt langs Væggene sad Lærerne i behagelige Stole. Øverst sad Axel Munch sammen med Ringeduxen og Sekretæren – langs samme Væg sad de øvrige Embedsmænd. Det var Dagens Højdepunkt, naar vi samledes her til Tolvsang. Om Lørdagen var der i den sidste Time Foredrag. En imponerende Talerstol var der ogsaa.

Skolebestyreren havde hidtil haft sit Kontor mange Steder. Det var af Pladshensyn flyttet adskillige Gange. men nu i den nye Skolebygning fik Skolebestyreren et Kontor, der sagde Sparto til alt, hvad jeg hidtil havde set (og forresten til Dato har set). Det er ikke nemt at beskrive det. Midt i det stod et mægtigt – massivt – Skrivebord. Der var bløde Tæpper og behagelig Stole at falde ned i.

Gangen til Kontoret kaldtes naturligt nok for « Sukkenes Gang »! Her paa denne Gang hang Billeder af Skolens Sekretær gennem Aarene. Her hang Billeder af de gamle Elever, der havde sendt Skolen sit Portræt. Her hang Axel Munchs Amatørfotografier – smaa og store – som de ogsaa hang paa de øvrige Gange. Det hørte til Axel Munchs kæreste Arbejde at gaa og pusle med disse Billeder – at flytte om paa dem eller hænge nye op –.

Over hele Skolen ... »hæver Taarnet højt sin Tin« ... Ja — her knejste Taarnet med Vindfløjen. Herfra var der en vældig Udsigt ud over Ryom Enge, Mesballe Strand, Ryom By og Skolens Bakke med Stadion, Dagmargrotten og højt oppe »Blæsenborg«.

»Mester Erik«s højt skattede Medarbejder — den kære Penkala — besøgte den nye skole, og her følger Resultatet af hans Rundgang:

»Kære Penkala«, sagde Mester Eriks Redaktør og viftede mig om Næsen med et beskrevet Stykke Papir. Kære Penkala. Ved De, hvad det er?« Jeg saa let forvirret op (jeg forvirres let) og rystede nogenlunde paa Hovedet. »Nej, selvfølgelig. De ved det ikke. Naturligvis. De er ikke underkastet Forvandlingens Lov, kære Penkala. Saadan som Skolen. Dette, — ser De, kære Penkala. Dette er et Telegram. Et Telegram fra Skolen. Den beder os sende en Journalist, — mærk Dem, en Journalist — han skal se den nye Skolebygning, m.m.m. Han skal skrive om den. Desuden — vort Blads læsere — forlanger nu Besked om dens Udseende. Kære Penkala. Er der ingen Mand i Dem. Er De manden? Er De Journalist? (Jeg var nu, forstaalig nok, ganske forvirret) Kan De skrive? Har De forsøgt? Tænk Dem om. Skønt, nej. Dette er for svært for Dem. Men il — il — —«

Jeg følte mig blidt, men bestemt lempet op af min beskedne Kontorstol og derpaa, med et mildt Udtryk stillet uden for Døren. Oh — 0 og fandt endelig og omsider atter mig selv Ansigt til Ansigt med min Cycle. Jeg besteg den. Afsted til Skolen.

Skønt. Var dette Skolen? Et Taarn knejste. En Vindfløj glimtede i Solen. Jeg listede mig ind i det, der før var en Skolegaard og saa mig forvildet om. Et Raab vakte mig. Jeg saa op. Foran mig stod Skolens nittende Duks og betragtede mig truende. Jeg gøs let og sagde: »Undskyld, ærede Holger, men mit Navn er Penkala«.

»Sikke noget Snak«, brummede Duksen, »Penkala. Det er jo en Slags Blyant. Saa meget ved jeg da, skønt mit Speciale forøvrigt er Viskelæder. Naa. Men. Pyt med det. Jeg har Ordre — —«.

»Ja. Tak. Ordre. Det har vi vist allesammen rigeligt af. Vil De for Resten tale med nogen, saa maa De hellere henvende Dem til Sekretæren. Det er den Herre, som staar der henne under østre Bue og grubler over Indskriften paa en Skoleregning. — En trist Bestilling.«

Den nittende Duks forsvandt. Jeg gik hen til Sekretæren, der stadig saa grublende og meget tankefuld ud.

»Hm.« sagde jeg, »ærede Poul. Som Pressens Repræsentant indfinder jeg mig ærbødigt og beder om Tilladelse til at se den nye Skole. — De synes at læse.«

»Ja, saamænd«, sagde Sekretæren, Noget i den Retning. Dog vil De se Skolen, saa bør De henvende Dem til Hushovmesteren. Det er den ældre Herre, der staar nede i østre Gang og ser alvorlig ud. Han har maaske bedre Tid end jeg har, Hr. Penkala. En Sekretær her paa Skolen har ikkun travle Dage. De undskylder.«

Sekretæren gik ilsomt ned gennem Korsgangen, og jeg skred sukkende ned ad østre Gang, standsede foran Hushovmestren, som betragtede mig aandsfraværende. Jeg bukkede. Jeg rømmede mig beskedent. Og endelig sagde jeg: »Ærede Leo, — mit Navn —«. Jeg blev afbrudt. Hushovmestren saa strengt paa mig og sagde: »Naa — Hr. Penkala. — Tror De nu ogsaa, at Skolens Embedsmænd har Tid til at rende rundt med Dem. Lyt engang til Larmen fra Søjlegangen. De tror Dem hensat til Gjerrildtoget, ikke sandt? Antager De da virkelig, at vi kan forsømme vore Embedspligter for at tilfredsstille Deres noget ubetimelige Nysgerrighed? »En høj ung Mand havde imidlertid nærmet sig) De ser her Skolens Anneksdirektør. (Jeg bukkede ærbødigt). Tror De maaske at 7' Klasse kan komme nogenlunde paa Plads, hvis hans skarpe Blik ikke overvaager deres Færd. Tror De det, saa kender De ikke 7' Klasse«. Hushovmestren standsede sin Tales rivende Strøm og anholdt en svær Herre, der med stor Iver og en Mælkeflaske i Haanden bevægede sig ned ad Gangen. Anneksdirektøren lagde derpaa sin Haand paa min Arm og førte mig i Søjlegangens Larm. I Sandhed. Dette mindede mig om Gjerrildtoget paa dets Fart mellem Ryom og Tranehuse. Direktøren sagde et eller andet, som desværre ganske gik tabt for mig og førte mig derpaa mod vestre Gang, idet hans stærke Arm og bestemte Udseende skærmede mig mod et lige saa kraftigt som velrettet Angreb af Kaj, Jørgen og Jens (man gætter let, hvem disse monne være). Jeg var ham taknemmelig. Da vi uskadte ankom til vestre Gang, overgav han mig med en Ordre, hvis Indhold jeg dog ikke forstod, til flere, her ansamlede Embedsmænd, som ikke syntes saa stærkt optagne, som Hushovmestrens Ord lod formode.

De omkringede mig. — Og nu begyndte et af mit Livs, et af mit begivenhedsrige Livs mest oprivende Krydstogt. Vi gik fra Rum til Rum. Nu i et Badeværelse. Saa i et Omklædningslokale. Derpaa op ad vestre

Trappe. — En sangsal. Et lokale til fysiske Øvelser. (Jeg sendte Reagensglassene en medfølgende Tanke.) En Foredragssal, hvis Størrelse betog mig, hvis Kuppel henrev mig. Endelig standsede vi i en Gang, og Skolens Færdselsbetjent, som trofast havde holdt sig ved min Side, sagde med dæmpet Røst: »Træd sagte, Hr. Penkala. Træd varligt. Dette er Sukkenes Gang; thi denne Dør fører ind til en vis Mands Kontor. Der bryder De Dem sikkert ikke om at komme. Vi deler alle Deres Følelser. Lad os gaa. Man bør ikke udsætte sig for unødvendig Fare.«

Vi gik. Atter op ad en Trappe. Hen over et Loft. Og omsider befandt vi os i Skolens Tårn, og jeg, — — Men saa ringede Klokken, alvorsfuldt og manende. Mine Ledsagere fik travlt. Snart var jeg alene. Helt alene. Jeg støttede mig mod Tårnets Væg og skuede forturnet ud over Bakken, hvor Stadion, hvor Theatron, hvor Møllen, hvor den store Vej o.m.m. i ophøjet Ro lod sig betragte. — — Og nu sneg en nagende Rædsel sig gennem mit oprevne Sind. »Hvorledes kommer du atter ned i Skolegaarden til din tro Cycle«, tænkte jeg. Skulde jeg raabe om Hjælp. Skulde jeg modigt give mig ud paa en Vandring, hvis Ende ikke lod sig forudse, men som i alle Tilfælde maatte føre mig gennem et saa ufarbart Vejstykke som Sukkenes gang?

Dog. — — Modet sejrede — — og belønnedes. Jeg fandt virkelig ned, fandt utvivlsomt min Cycle og fandt absolut atter Mester Eriks Kontor.

Penkala.

Den nye Skole blev præsenteret for Ryomgaard Bys Borgere en Dag i Februar 1934, og da vi havde haft Prøverne i Marts, blev vore Forældre inviteret til at bese Skolen.

Det var den 27 Marts 1934. Forældre og Gamle Elever kom om Eftermiddagen Kl. 2 og fik omkring og saa alt det nye i et Par Timer, før alle samledes i Foredragssalen. Her blev Vidnesbyrdsbøgerne for sidste Prøve uddelt. Skolens Sangkor sang den nye Kantate, der var skrevet i Anledning af Dagen, og den lød saadan:

De rejste en Skole ved Storbakkens Fod
en Sommer, mens Lærkerne sang.
De vied' den ind med Glæde i Sind,
saa kom vel og Lykken engang.
Paa dagdrømmens straalende Regnbuebro
stod Haabet med Styrke, og Viljen med Tro.

De rejste en Skole, og bred var dens Mur,
højt var der fra Sokkel til Tag.
Den vildsomme Vind strøg frisk om dens Tind
i Arbejdets gryende Dag.
Fra Dagdrømmens straalende Regnbuebro
kom Gerningens Glæde og Gerningens Ro.

De rejste en Skole ved Storbakkens Fod,
en Skole for Samfundets Børn,
og højt over Tind med Livsmod i Sind
steg Lyssindets sejrende Ørn.
Da blegnede Dagdrømmens Regnbuebro;
thi Solen fik Magt og bød Gerningen gro.

Kun smaa var Skolens Stuer, og snæver var dens Gaard.
Men unge Kræfter banede dens Veje.
De gav den, hvad de havde. Den voksed Aar for Aar,
og der blev Plads, saa ret man kunde lege.

Paa Bakken løfter Møllen sin Vinge imod Sky.
Syrenen blomstrer rigt bag Troidens Hjerter.
En Solsort bygger Rede i Piletræers Ly.
Kastanien tænder Blusset i sin Kærte.

Højt over Skolens Tag hæver Tårnet nu sin Tind.
Paa Fløjen Gryets første Straaler falder.
Hvor Morgen gaar en Ungdom bag Skolens Mure ind.
Da ringer Klokken. Dagens Gerning kalder.

Famlende Skridt
var den tidligste Færden.
Viljen dog tit
har forrykket en Verden.

Bogstavet bandt
sig i Sætninger stride.
Fliden dog vandt
over Side for Side.

Pennen holdt Stand
imod Kræfternes Rester.
Taalmod dog kan
gøre Lærling til Mester.

Tallet saa strengt
paa den snublende Tænker.
Tanken har sprængt
alle spærrende Lænker.

Lærdommens Frugt
er de fattende Hjerter,
evigt paa Flugt
mod de evige Stjerner.

Var du bestandig rede, tog imod, hvad skolen gav.
saa glæd dig over det, som du har naaet.
Den, der som du forstaar sit Arbejds altid aabne Krav,
har lidt af Livets strenge Lov forstaaet.

Men har du ikke fuldelig benyttet al din Tid
i Tertialet, som nu snart er borte,
saa sæt dig for, at du vil vise meget mere Flid
i det, som nu staar foran Skolens Porte.

Thi vi maa allesammen, alle store, alle smaa,
bestandig vende os mod det, som kommer.
I det kan trofast Stræben sprede Sløvheds Taager graa,
og Stilstands Vinter blive Fremgangs Sommer.

Denne Kantate blev nu sunget hver Gang, der uddeltes Vidnedsbyrdsbøger efter en Prøve.

Fra samme Fest refererer »Landbobladet« — det lokale Organ —:

»Forældredagen den 27 Marts, hvor Skolen efter endt Ombygning og Udvidelse forevistes nuværende og tidligere Elevers Forældre, havde stor Tilslutning. Først besaa man det ret omfattende Kompleks, Ryomgaard Realskole efterhaanden har udviklet sig til. Den store Bygnings Stueetage rummer ialt 6 Klasseværelser, Kontor, Gymnastiksal, 2 Badværelser, hver med 5 Brusere og 2 Omklædningsværelser. Paa 1'Sal findes 2 Klasseværelser, Lærerværelser, Skolebestyrerens Kontor, en stor og smuk Foredragssal samt Separatværelser for Naturhistorie, Fysik og Sang. Paa 2'Sal ligger Geografi — og Historielokalerne, Bibliotheket, Mønt — og Oldtidssamlinger, og over det hele knejser Tårnet, fra hvis Platform, der er en enestaaende Udsigt over Ryomgaard og Omegn.

For ca. 20 Aar siden, i 1913, begyndte Ryomgaard Realskole sin Virksomhed under meget beskedne Former, ledet af 3 unge Lærere. I Dag staar den som en velrenommeret Institution med ca. 200 Elever og en trænet Lærerstab paa 7 Medlemmer.

Ved Tretiden samledes man i Foredragssalen, der fyldtes til sidste Plads, og første Del af Kantaten blev sunget, hvorefter Skolebestyrer A. Munch talte. Han indledede med en Tak for Gaverne til Skolens Samlinger og skildrede Skolens fremadskridende Udvikling, hvis endelige Maal er Djurslands Gymnasium, der bør ligge i Ryomgaard. Børnene sang smukt nogle flerstemmige Sange, dirigerede af Lærer Dyne-sen, og til Slut sang hele Forsamlingen Skolens gamle Sang »Skal gammelt Venskab være glemt«, hvorefter Lærer Fausø, Stenbergholt, talte om Skolens Arbejde, baade det kundskabsgivende og det karakterdannende, samt Lærerens ansvarsfulde Gerning, at forme det levende Ler. Det vi trænger til i vort Samfund, er Sandhed, Ærlighed, Kærlighed og Arbejdsomhed. Gid Ryomgaard Realskole maa blive præget af ranke Viljer og stærke Karakterer. Jeg ønsker Skolen Lykke til det fremtidige Arbejde. «

Skønt det var en Kendsgerning, at vi havde meget at bestille i 8'Klasse, saa fik jeg dog alligevel Tid til at fortsætte mine Tegnerier. Det gav sig her i 8'Klasse Udslag i et Blad, som hed: »Mann soll sich nicht verbluffen lassen«. Jeg leverede hertil saavel Tekst som Tegning. Egentlig var

det vist Aage Aggers Ide med et Blad, som kun udkom i et Eksempplar, der blev ophængt paa Klassens Opslagstavle. Men jeg virkede altsaa som Redaktør af ovennævnte Blad, hvis væsentlige Indhold var Beretninger om Elevernes – særlig 8'Klasses – mere eller mindre smigrende Optræden og Færden. Bladet blev – inden det blev ophængt – censuret af Skolebestyreren, hvilket undertiden gav Anledning til, at noget blev klippet fra. Jeg tror, at en af de bedste Tegnninger, som fremkom i Bladet, var en Tegnning forestillende Erik Clemmensen, der med en stor Hammer bearbejdede en Vandkumme, og med Teksten: »Clemmensen arbejder«! Skolens Elever fra disse Dage vil sikkert alle huske, at Erik Clemmensen – denne mærkelige Mand fra Pindstrup – i en Slags Overmod en Gang satte sig op paa en Vandkumme, som naturligvis gik i Stykker.

Da vi kom længere hen på Foraaret, blev det mere og mere sjældent, at Bladet udkom, og til sidst kom det slet ikke mere. Nu havde vi ikke Tid til den Slags; thi vi skulde nu til at forberede os til den nær forestaaende Eksamen, der begyndte midt i Maj. Vi maatte repetere og ofte blive paa Skolen til Eftermiddagstoget klokken 17. Hele den sidste Uge før Eksamen havde vi en slags Prøveeksamen i de skriftlige Fag.

Og saa kom da den Dag, da 9'Klasses sidste skoledag oprandt – vi skulde atter i Skoven. Efter Turen til Skoven var vi oppe i Foredragssalen, hvor Axel Munch talte til 9'Klasse, og hvor han afsatte Embedsmændene og indsatte os fra 8'Klasse i Embederne. 9'Klasses Embedsmænd forlod nu deres Pladser, som blev indtaget af følgende:

Ringeduks: Ove Nissen

Sekretær: Aage Agger

Hushovmester: Mogens Erichsen

Hushovmester: Jørgen Hansen

Færdselsbetjent: Kaj Nyholm

Konservator: N.P. Bager

Kortbevarer: Vagn Tylin Jensen

Tegnedirektør: Holger Andersen

Anneksdirektør: Niels G. Poulsen

Laborant: H.O. Vinderslev

Registrator: K. Basse Kristensen

Depotforvalter: Ejnar Lund Jensen

Den paafølgende Mandag begyndte vi med Dansk Stil, hvor vi havde to Emner at vælge imellem. De fleste af os skrev denne: En Rejse over den jydsk Halvø fra Øst til Vest. De følgende Dage havde vi saa Aritmetik, Geometri, Regning og engelsk Version. Men – saa begyndte den mundtlige Del af 8'Klasses Eksamen. Vi havde Læseferie og var nu kuni Skole, naar vi skulde op.

Vi havde aldrig før staaet overfor det grønne Bord. Nu stod vi der! Skolebestyreren instruerede os om, hvorledes vi skulde optræde. – Bukke, naar man kom ind, tage Plads, naart det blev sagt, trække et Spørgsmaal og saa – værs'go klare det til Lærer eller Censor havde faaet nok. Saa baglæns ud af Lokalet. Vi var oppe efter følgende plan:

- 2/6 Historie, Censor: Hr. Dynesen
- 6/6 Geografi, Censor: Hr. Høyrup
- 9/6 Engelsk, Censor: Hr. Dynesen
- 12/6 Tysk, Censor: Hr. Magnusson
- 16/6 M. Dansk, Censor: Hr. A. Munch
- 23/6 Fysik, Censor: Hr. E. Munch
- 25/6 Aritmetik og Geometri, Censor: Hr. Kjeldsen
- 28/6 Naturhistorie, Censor: Hr. Høyrup

Der kunde godt blive nogen Ventetid, enten før eller efter vi havde været oppe. For skulde vi, der var fra Mørke, op klokken 12, saa gik der ikke Tog herfra Ryomgaard før klokken 2. Men Ventetiden gik altid udmærket – let og hurtig. Vi havde jo hinanden at underholde, eller Skolebestyreren gik Tur med os paa Bakken. Han talte med os om Skolens, om Livets Problemer – og han hørte altid gerne vor Mening. Han satte stor Pris paa, at vi havde en selvstændig Mening. Han tog os med op paa sin Villa »Blæsenborg«. Vi sad i hans Bibliothek og talte frit og utvungen, men dog alligevel altid saadan, at vi forstod at respektere ham og se op til ham. Axel Munch gav os i saadanne Øjeblikke, der blev uforglemmelige for os, enten det nu var paa Skolens Kontor, paa Bakken eller paa »Blæsenborg« – uendelig meget. Der var Indhold i det – ikke blot for Timen og Dagen, men for vort hele Liv. Axel Munch

var ikke blot Læreren, der underviste, men ogsaa en stor Opdrager, en Ven for Livet, ssaaledes at den, der forstod det, ikke gik ud i dette med tomme Hænder, men i Besiddelse af Begreb om Takt og Tone — i Besiddelse af store Livsværdier — en aandelig Ballast, som vi nødig vil undvære.

Vi kom alle over Eksamenen med mere eller mindre tilfredsstillende Resultater. Der blev holdt Forældredag den 27^e Juni 1934. Forældre og Elever fra tidligere Aar kom for at høre paa os. Det var sidste gang, at vi havde Forældredag. Vi havde Engelsk, Dansk, Naturhistorie og Tysk den Dag. Da Undervisningen var forbi, samledes alle oppe i Theatron, hvor der blev opført et lille Optrin: Prinsessen af England. Skolens Sangkor sang Kantatens første Del, Axel Munch talte til 9^e Klasse og Kantatens andet Del blev sunget. Og da Eksamensbeviserne var uddelt, fik vi alle Ferie.

Men den næste Dag tog vor Klasse paa Udflugt med Skolebestyreren. Han havde holdt mange interessante Foredrag for os om Egnens gamle Kirker. Og vi var virkelig saa interesseret, at vi vilde ud for at se dem. Og Turen blev arrangeret. Klokken 9.30 om Morgenen startede vi i Rutebil fra Ryomgaard og kørte til Auning, hvor vi saa Kirken med den Ejendommelighed, at Døbefonten ikke staar i Koret, men i den stik modsatte Ende af Kirken. Vi saa ogsaa her de Skeeler til Gl. Estrups Gravkapel. Vi tog fra Auning til Ørsted, hvor Klokkeren fortalte os om Kirken, som havde tilhørt Anna Krabbe. Saa tog vi til Veilby ved Allingaabro. I Allingaabro spiste vi vor medbragte Mad. — Fortsatte saa til Fausing, om hvis Kirke man blot kunde sige, at den ikke netop var pinlig ren. Vi tog til Vester og Øster Alling, hvis Kirker var saa smaa, at vi næsten fyldte dem. Saa kom vi til Hvilsager Kirke, hvis slanke Spir man alle Dage kunde se fra Skolebakken i Ryom. I Hornslet Kirke saa vi alle de ejendommelige Epithaphier fra Rosenkrantzterne til Rosenholm. Vi kørte herfra til Skjødstrup og var inde paa Løgten Kro for at drikke Kaffe. Her holdt Ove Nissen en endog meget improviseret Tale for Skolebestyreren. Fra Løgten kørte vi til Mørke Kirke, som efter Axel Munchs Mening var det skønneste, man kunde se. — — »Og«, sagde han, »her er altid saa rent«, — det kunde vel ikke andet end glæde os der var fra Mørke. Ved Aftenstid naaede vi Bregnet Kirke, som Hr. Dynesen forøvrigt har malet paa en Væg paa Skolen. Og til Slut var vi ude paa Kalø Slotsruin. Ved Otte-tiden var vi atter i

Ryomgaard. Vi havde da haft en interessant Dag sammen med Axel Munch, en Dag som vi sammen med mange andre Dage med Glæde ser tilbage paa. Alle steder havde Axel Munch fortalt og forklaret om Altertavler og Vaabenskjold, om gotisk og romansk Stil.

Og nu mens Solen sank i Vest, mens Taagen bredte sig ud over de Ryom Enge, tog vi Afsked med Skolebestyreren, der ønskede os alle en god Sommerferie.

Årsfesten 1987

Generalforsamling

Lørdag den 13. juni var dagen, da elevforeningens generalforsamlingen og årsfest fandt sted i forbindelse med translokationen. Det var også dagen, da solen skinnede varmt fra en skyfri himmel, et særsyn denne sommer, og det var måske årsagen til, at ingen, udover bestyrelsen, havde lyst til at overvære generalforsamlingen, som af denne grund blev kort.

Jens Daugaard berettede om det forløbne år, hvor der ikke havde været de store problemer at tage stilling til. Det mørkeste punkt var økonomien, der har svært ved at hænge sammen, ikke mindst på grund af omkostningerne ved at udgive årsskriftet samt for mange restancer. For at undgå en drastisk forhøjelse af kontingentet vil der blive forsøgt at få en sponsoraftale med Djurslands Bank A/S. Det blev endvidere oplyst, at jubilæumsfonden nu er på ca. kr. 71.000. Vedrørende placeringen af årsfesten sammen med translokationen i stedet for i efterårsferien var der meget delte meninger blandt de tilkendegivelser, der var kommet fra medlemmer, men noget kunne tyde på, at tilslutningen til festen er størst om efteråret.

Lars Christensen gennemgik regnskabet, der viste et mindre underskud. Regnskabet er gængivet andet sted i årsskriftet. – Både beretning og regnskab blev godkendt.

I foredragssalen var der dækket et overdådigt »ta'selv-bord« arrangeret af Ryomgård Hotel, så denne del af festen kunne kun blive en succes for de 120 medlemmer, der var mødt op. – Og det blev den.

Jens ringede med klokken, bød velkommen og efter at »De rejste en skole« var sunget, blev der snart trængsel omkring det fristende bord, der bidrog til den gode stemning aftenen igen-

nem. Ind imellem blev mange af de elskede »Ryom Sang« sunget, og enkelte talere havde noget på hjerte.

Den første var Søren Sloth Carlsen, Hornslet (1927), der talte for 60-års jubilarene. Han gav et interessant historisk rids gennem de sidste 60 år, en urolig periode med krige, depressioner, skandaler, følelsesladede spørgsmål såsom Sønderjylland. Han huskede skoletiden som en positiv tid med dygtige lærere, der udover lærdom forstod at præge den enkelte elev, hvilket gav mulighed for at tage selvstændig stilling til tidens spørgsmål. Han sluttede med et »Leve Skolen«.

Skolebestyrelsens formand, Frederik Jensen, Rønde, tog tråden op og fortalte om skolens problemer og vilkår i dag, de er på mange måder helt anderledes end for få år siden, men er i sit indre den samme, men skolen kan ikke drives på traditioner alene, hvis den skal være levende og engageret. Han glædede sig over det store fremmøde af gamle elever år efter år og håbede, at den tradition måtte blive fulgt op af de nuværende elever.

Første del af festen sluttede som altid med »De gamle elevers sang«, og inden lang tid blev dansegulvet taget i besiddelse af de mange danselystne, medens andre gik på genopdagelse i skolens andre lokaler og mindedes »de gode, gamle dage«.

Endnu en god årsfest er slut, men det er ikke spor for tidligt at begynde på at samle næste års jubilæumshold allerede nu, for det kan godt være en tidskrævende opgave at finde adresser – men det er anstrengelserne værd.

Eleforeningens bestyrelse efter generalforsamlingen den 13. juni 1987:

Jens Daugaard, Baunhøjvej 8, 8500 Grenå, tlf. 06 32 45 27 (formand). Lars Kloborg Christensen, Poppelvej 10, 8550 Ryomgård, tlf. 06 39 45 26 (kasserer). Torben Jensen, Plantagevej 20, 8961 Allingåbro (redaktør). Hanne Hove-Nielsen, Ny Ryomgård, tlf. 06 39 44 58 (redaktør). Nina Bluhme, Haslevangsvej 47, 8210 Århus V. Else Tømmerby, Gyvelskrænten 29, 8961 Allingåbro, tlf. 06 48 16 24.

Eventuelle adresseændringer bedes meddelt kassereren. Foreningens giro nr. er 9 04 56 78.

Jubilæumsholdene i 1988 er årgangene 1928, 1938, 1948, 1958, 1963, 1968, 1978 og 1983, som allerede nu godt kan gå i gang med at kontakte kammeraterne med henblik på næste års elevfest. Kassereren er behjælpelig med fremskaffelse af adresser i så stor udstrækning, som det er muligt. *Bestyrelsen*

25 år – årgang 1963

To af jubilæumsholdene 1988

10 år – årgang 1978

Praktiske oplysninger om skolen

Siden 1. august 1960 har Ryomgård Realskole været en selvejende institution.

Det vedtægtsmæssige grundlag for institutionen er skolens fundats af 30. september 1981.

Bestyrelsen

Efter valget ved generalforsamlingen den 24. september 1987 og efterfølgende konstituering ser bestyrelsen således ud:

1. *Formand:* Direktør Frederik Jensen, Lillerupvej 8B, 8410 Rønde, tlf. 06 37 21 73. Kontor: 06 13 17 22.
2. *Næstformand:* Tømrermester N. P. Pedersen, Solbakkevej 5, 8550 Ryomgård, tlf. 06 39 42 75.
3. *Sekretær:* Dan Sørensen, Skovbakken 30, 8550 Ryomgård, tlf. 06 39 48 13.
4. Ingeniør Jørgen Nybo, Alvejen 7, 8963 Auning, tlf. 06 48 36 35.
5. Terapeut fru Birgit Nielsen, Frellingvej 25, 8560 Kolind, tlf. 06 39 15 41.
6. Børneforsorgspædagog fru Kirsten Wiese, Axel Munchsvej 9, 8550 Ryomgård, tlf. 06 39 49 40.
7. Advokatsekretær Kirsten Østergård, Skovvej 23 B, 8550 Ryomgård, tlf. 06 39 45 36.

Tilsynsførende i henhold til lov om private skoler er overlærer Carsten Gotfredsen, Huldremosevej 54, 8586 Ørum Djurs.

Skolebestyrer H. E. Stilling træffes på skolens kontor efter aftale, telefon 06 39 40 02. Skolebestyreren privat, Skalhøjvej 26, 8581 Nimtofte, telefon 06 39 84 84.

Lærerrådsformand: Lars Broe, Lærkevej 9, 8550 Ryomgård, telefon 06 39 47 30.

Skolelæge: P. Kraunsøe, 8581 Nimtofte.

Skolepsykologisk bistand: Skolepsykologisk kontor, Grenå.

Daglig ledelse af kostafdelingen: Birte Søllingvraa og Lars Møller Andersen, Dyrhøjvej 9, Tøstrup, 8581 Nimtofte, telefon 06 33 91 44.

Pedel: Preben Nebel, Vestergade 34 B, 8550 Ryomgård, tlf. 06 39 50 40.

Skolebetalingen

Betalingen omfatter undervisning, bogleje og nødvendige materialer. Fra 1/8 1987 gælder følgende satser:

Børnehaveklasse	320 kr. pr. rate
1. - 4. klasse.....	320 kr. pr. rate
5. - 7. klasse.....	420 kr. pr. rate
8. - 10. klasse	470 kr. pr. rate

Pasningsordning

Fuldtid.....	450 kr. pr. rate
Deltid.....	320 kr. pr. rate

Ophold - Kostskolen

For ophold.....	6680 kr. pr. rate
incl. beklædning og lommepenge	

Ved lejrskoler, der normalt afholdes i 3., 5., 7. og 9. skoleår, er elevbetalingen ca. 45%. - Ved ekskursioner og lign. ca. 15%.

Skolepengene opkræves i 11 rater og forfalder forud. Der betales fuld rate for den måned, i hvilken eleven begynder skolegangen. Ved udmeldelse i årets løb betales fuld rate for den måned, hvori udmeldelsen finder sted.

Indbetaling sker over bankservice til Djurslands Bank eller ved giro.

Den enkelte rate bedes indbetalt inden den 10. i måneden.

Skolen forbeholder sig ret til at tilskrive restancebeløbene renter. Bliver restancen $\frac{1}{2}$ år gammel, kan den overdrages til retslig incasso.

Forsømmelser

Skolen har pligt til at føre protokol over elevforsømmelser.

Når en elev forsømmer skolen på grund af sygdom, skal forældrene give skolen besked derom.

For korte sygeperioders vedkommende kan det gøres ved, at eleven møder med en erklæring fra hjemmet første skoledag efter sygdommen.

Ved længere sygdomsperioder forventes det, at skolen får besked snarest muligt.

Skolen forbeholder sig ret til - i undtagelsestilfælde - at kræve lægeattest.

I ganske særlige tilfælde – store familiebegivenheder og lign. – kan en elev fritages for skolegang efter *forud* indhentet tilladelse fra skolens kontor.

Befordringsudgifter

Lov om friskoler og private grundskoler m.v. af 8. juni 1977 indeholder bestemmelser om hel eller delvis dækning af befordringsudgifter. Det hedder heri bl.a.:

Kommunen dækker efter ansøgning udgifterne til befordring med offentlige transportmidler mellem skolen og hjemmet eller dets nærhed for de børn i friskoler og private grundskoler, som er hjemmehørende i kommunen, og hvis skolevej opfylder betingelserne i folkeskolelovens § 25, stk. 1, nr. 1 eller 2.

Der er følgende afstandsbegrænsninger:

1. For børnehaveklasse og 1. – 3. klasse skal afstanden være mellem $2\frac{1}{2}$ og $12\frac{1}{2}$ km,
2. for 4. – 6. klasse mellem 6 og 16 km,
3. for 7. – 9. klasse mellem 7 og 17 km og
4. for 10. klasse mellem 9 og 19 km.

Ansøgningsskema kan fås på skolen.

Er afstanden længere end angivet, betaler en del kommuner kun for den angivne strækning.

Støttemuligheder

Legater

Til skolen er knyttet følgende legater:

1. Skolebestyrer Axel Munchs friplads.
2. Dagmar og Erik Munchs mindelegat.
3. Villy Halds legat.

Disse legater opslås på skolen i april måned og tildeles som hele eller delvise fripladser.

Søskendemoderation

Forældre, der har flere børn gående på skolen samtidig, kan få nedslag i betalingen. For tiden gælder følgende regler:

1. barn betaler fuldt ud, 2. barn betaler $\frac{3}{4}$, 3. barn $\frac{1}{2}$ og 4. barn $\frac{1}{4}$.

Denne søskendemoderationsordning gælder alle klasserne fra børnehaveklasse til og med 10. årgang.

Statens fripladstilskud

Fra statens side ydes et mindre beløb som fripladstilskud til elever i private skoler.

I Lov om friskoler og private grundskoler m.v. af 8. juni 1977 hedder det i § 17:

Til nedbringelse af skolepengene ved friskoler og private grundskoler, der opkræver skolepenge på et takstmæssigt fastsat grundlag, yder staten inden for et årligt fastsat beløb fripladstilskud til elever, som ikke er fyldt 18 år ved skoleårets begyndelse.

Stk. 2 Fripladstilskuddet beregnes under hensyn til elevens og forældrenes økonomiske forhold.

Stk. 3 Undervisningsministeren fastsætter regler om beregning og udbetaling af fripladstilskuddet.

Skema til ansøgning om dette tilskud fås på skolen før sommerferien.

Statens Uddannelsessupporte

Statens Uddannelsessupporte er begrænset til at gælde uddannelsessøgende, der er fyldt 18 år. Det vil i praksis sige, at kun enkelte »ældre« elever i 10. årgang kan søge.

Forældrekontakt

Skolen bygger på et gensidigt tillidsforhold mellem forældre og skole. Kontakten til forældre kredsen søges opretholdt ad forskellige veje:

1. *Elevens faglige standpunkt:*

Tre gange årligt giver skolen forældrene meddelelse om deres børns standpunkt gennem standpunktsbøger, der skal forevises hjemme, underskrives af forældrene og tilbageleveres til skolen.

2. *Klasseforældremøder:*

Der afholdes mindst et klasseforældremøde for hver klasse i løbet af skoleåret.

I nogle tilfælde udvides forældremødet til et forældre- og elevmøde.

3. *Forældrekontakt:*

Mindst en gang i løbet af skoleåret indbydes til samtale mellem forældre og elevens lærere om standpunkt, udvikling og opførsel.

4. *Undervisningen:*

Forældrene er altid velkomne på skolen for at følge undervisningen – for at tale med lærerne eller skolens bestyrer.

Årsregnskab

1. juni 1986 – 31. maj 1987

Indtægter

Kontingent	22.151,71
Renter	165,77
Salg af Ryom Sange	170,00
Salg af Ryom - et tilbageblik	56,00
	22.543,48

Udgifter

Elevskrift	17.091,38
Porto	4.375,00
Renter	143,48
Kontorartikler	370,98
Flidspræmie	100,00
Elevfest	1.259,50
	23.340,34
Årets resultat	
	÷ 796,86

Status pr. 31. maj 1987

Tilgodehavende.....	600,00
Kontantbeholdning	170,00
Indestående i bank	÷ 2.407,53
Indestående på giro	2.925,30
	1.287,77

Ryomgård, den 9. juni 1987

Lars Christensen

Regnskabet gennemgået og revideret – ingen bemærkninger.

Ryomgård, den 9. juni 1987
J. Holm-Pedersen

Randers, den 10. juni 1987
K. Vester-Petersen

Kai Edvard Larsen

DE MANGE DAGE

Erindringer

Barndom og ungdom i
Århus — Holbæk, en station på vejen —
Sønderjylland

WØLDIKES FORLAG
1978

HØRNSLET BIBLIOTEK

kort hver. At det alligevel var en sag, som omfattedes med en vis alvor, fremgik af den omstændighed, at vor religionslærer, en tidligere realskolebestyrer Nordhjelm, kaldte os ind i et klasseværelse i frikvarteret og holdt en formanings tale til os. Et udgangskort var, forklarede han, et dokument, og dokumenter skulle man omgås varsomt, ellers gik det galt. Nordhjelm forklarede det indtrængende og så med bedrøvede øjne på de to forbrydere, der var sunket så dybt. Han var i det hele taget en rar mand, iført et sæt meget stramtsiddende blått dobbeltradedt tøj. Hans guldlorgnetter hang i en kæde, fastgjort på jakkeopslaget, og når han talte, trippede han, som havde han brug for at komme et vist sted hen. Vi slap altså for videre tiltale, men der blev draget omsorg for, at vore principper ikke forvildede sig.

Da et nyt skoleår begyndte, kom to nye lærere til. Munk og Dahl hed de. De var begge meget velklædte, især Munk, som havde midterskilning og var stærkt pomadiseret. Få måneder før havde vi ledsaget vor gamle rare skrive- og historielærer Rasmussen til graven. Samtlige elever havde været med i kapellet, hvor kisten stod smykket med et væld af blomster. Det var første gang, jeg deltog i en begravelse, og det, jeg oplevede, gjorde et dystert indtryk på mig, de mange tavse mennesker, den højtidsfulde prælat i den sorte præstekjole med pibekrave, og orgelmusikken, der tonede så tungt og uheldssvangert — syntes jeg. Blomsterne bidrog ikke til at svække det triste indtryk,

navnlig ikke de stive, hvide calaer, der rejste sig op midt på kisten. De så så uvirkelige, kunstige ud, og blomsterduften virkede underligt bedøvende.

Men det var altså gamle, rare lærer Rasmussen, som lå der i den hvide kiste. Det var slet ikke til at forstå. Det var jo ikke ret længe siden, han havde været iblandt os, og en af de sidste dage, han underviste, havde han kaldt mig op til sig og bedt mig med en linial banke sig på ryggen. Det holdt han meget af, og vi betragtede det som en begunstiggelse, når vi blev udpeget til at udøve denne tjeneste for ham.

De to nye lærere syntes vi straks godt om. Det var et par friske fyre, og det vil være forkert at sige, at vi savnede gamle Rasmussen. Han blev hurtigt glemt. Dahl og Munk gav sig venligt af med os, og vi opdagede, at en af de unge lærerinder havde et godt øje til dem. Hun havde hidtil været temmelig skødesløst påklædt, men mødte nu i en ny, stramtsiddende blåternet kjole, der fremhævede hendes nettede figur, og håret var sat op til narrestreger. Der måtte være noget i gære, tænkte vi, og det slog til. Hun var blevet indtaget i den pomadiserede, elegante Munk, og inden skoleåret var omme, var de forlovet. Vi så lidt skuffede ud, for i vort stille sind havde vi også — så unge vi var — et godt øje til den lille dame i en art småforelskelse; men nu var Munk løbet af med pigen. De rejste, og efter hvad vi hørte, kom Munk til at overtage en realskole som bestyrer, så det gik dem godt.

Jeg bliver nødt til at skrive, som om jeg var en person af vigtighed, siden jeg nu engang er det for mig selv. For mig selv er jeg det mest betydningsfulde, der findes i verden, selvom jeg ikke glemmer, at jeg i virkeligheden ikke betyder noget-somhelst.

Somerset Maugham i
»Mit livs Mosaik«